Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 136/1431 | Łódź, Wtorek 12 Czerwca 1928 r. | זעקסטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאג כד סיון תרפ"ח | Nr. 131/1436

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

כשרות ביי די יודישע זעלנער

און די סענסאַציאָנעלע רעדע פון דעפּ. טראַמפּטשינסקי

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון סיים איז בעטראַכט געוואָרן דער בודזשעט פון קריגס-מיניסטעריום.

דעם בודזשעט פון מיליטער האָט רעפערירט דער דעפּ. מאַריאַן קאַשטשאַלקאָווסקי.

צ. א. האָט ער געזאָגט, אַז די יודישע קאָלאָ האָט בשעתו אינטערווענירט וועגן כשר-עסען פאַר יודישע זעלנער. אין דער אַרמעע — האָט ער דערציילט — זענען בסך הכל דאָ 11,263 יודישע זעלנער. און זיי האָבן דאָס רעכט צו גניסען פון דער יודישער קיך. די רעגירונג האָט דערפאַר ספּעציעל געצאָהלט. אויסגעלאָזט האָט זיך, אַז פון די 11 טויזענד יודישע סאָלדאַטען האָבן פון דער כשר'ער קיך גענאָסען בלויז 903 זעלנער און פּאַקטיש גענאָסען פון כשר האָבן 588 זעלנער.

דאָך בלייבט די רעגירונגס-פאַראָרדענונג וועגן דעם ענין אין קראַפט.

נאָך קאַשטשאַלקאָווסקי'ן האָט גערעדט דעפּ. ליבערמאַן, וועלכער האָט דערקלערט, אַז דער מיליטער-בודזשעט איז צו גרויס. דערביי האָט ער אָנגעוויזען, אַז אויב דאָס מיליטער-דינסט געוואָרן פאַקטיש אַנדערטהאַלבען יאָהר, דאַרף איינגעפיהרט ווערן אַן אַנטשפּרעכענדער געזעץ וועגן דער ראָזיגער דינסט-צייט.

דער דעפּ. ראַמבראָווסקי (נ.ר.) האָט זיך ספּעציעל אָפּגעשטעלט אויף דעם ענין גענעראַל זאַגורסקי, און די איינסעל-דעפּוטאַטען האָבן דערויף געגעבן צו פאַרשטעהן, אַז קודם איז דער גורל פון גענעראַל זאַגורסקי בכלל נישט בעקאַנט, והשניה איז ער געווען אַ מסור און אַ שווינדלער.

מען איז אַריבער צו דער בעהאַנדלונג פון בודזשעט פון יוסטיץ-מיניסטעריום.

רעפּוטאַט ראָזמאַרין האָט איבערגע'חזר'ט דאָס זעלבע, וואָס ער האָט געזאָגט אין דער קאָמיסיע. דערביי איז כאַראַקטעריסטיש דער פּרט, אַז ער האָט מיט אַ וואָרט נישט דערמאָהנט די פראַגע וועגן אָפּשאַפען די צאַרישע בעגרענצונגען פאַר יודען.

אַ גרויסע סענסאַציאָנעלע רעדע האָט געהאַלטען דער דעפּ. טראַמפּטשינסקי. ער האָט געזאָגט, אַז דאָס יוסטיץ-מיניסטעריום האָט נישט קיין דעה אין לאַנד, און אַז בכלל זענען די גערעכטיגקייטען און די יוסטיץ ביי אונז נישט אויף אַ גע-הויבענער מדרגה. ער האָט דערביי אילוסטרירט די בעציהונג צום סיים. און אַז ס'איז געקומען צו רייד דער סיים, האָט ער דערמאָהנט, ווי־אַזוי אַלס הויפּט-וואַהל־קאָמיסאַר איז בעשטימט געוואָרען דער וויצע-יוסטיץ-מיניסטער, וואָס עס איז געגען די כללים פון דער קאָנסטיטוציע. אַגב האָט ער שוין אינד-איינוועגט אויך גערעדט וועגן די אָנפאַלען אויף ווזשיעכאָווסקי'ן און נאָוואַטשינסקי'ן. אַ גרויסע סענסאַציע איז געווען טראַמפּטשינסקי'ס בעלויכטען די מעשה מיט'ן אָנפאַל אויף'ן זשורנאַליסט מאָסטאָוויטש בעת דער אויספאָרשונג זאָל מען האָבן פעסטגעשטעלט, אַז געשלאָגן האָט מען איהם אין אויטאָ פון קאָמענדאַנט פון דער אַלגעמיינער פּאָליציי, מאַליטשעווסקי.

אין דעם ראָזיגען אויטאָ, אויף וועלכען ס'איז געווען אַרויפגעשרויפט דער נומער פון דעם בריס-קער וואָיעוואָדעס אויטאָ, זאָלען זיך דאַן האָבן געפונען דער פּשאָראָווניק שיקאָרסקי און נאָך אַן אָפיציר. טראַמפּטשינסקי האָט זיך אויך אומגע-קעהרט צו דער פראַגע — זאַגורסקי, און געזאָגט, אַז ביים ענין-מאַטעאָטי האָט מוסאָליני אַנדערש געהאַנדעלט...

נאָך דער רעדע פון אוקראַינישען דעפּ. זאַהאַי-קעוויטש, איז די ווייטערדיגע דיסקוסיע אָפּגעלעגט געוואָרען אויף מאָרגען.

אַ פיינער בעל-דרש'ער

ער האָט שוין גע'דרש'נט אין פּוילען, אין רוסלאַנד, און איז איצט אַריינגעפאַלען.

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). מיט אַ 2 חדשים צוריק איז מיט דער פּוילישער גרעניץ אַריבער אַ געוויסער גריגאָרי אַרנאָוו, וועלכער האָט פאַרגעשטעלט דאָקומענטען אַלס געוו. שעף פון דער אויספאָרשונגס-פּאָליציי אין קיעוו. ער האָט געבעטען וועגען אַזיל-רעכט און איז געקומען קיין וואַרשאַ.

פאָריגע וואָך האָט מען אין אַ טראַמוואַי פערהאַלטען אַ פּערזאָן, וואָס האָט געוואָלט בע-גנב'ענען אַ פּאַסאַזשיר. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז דאָס איז דער אויבען-אָנגערופענער אַרנאָוו. מהאָט איהם געבראַכט אין דער פּאָליטישער פּאָליציי, און דאָ האָט ער זיך פאַר איינעם פון די קאָמיסאַרען אַרויסגעוויזען בעקאַנט.

מ'האָט אָנגעהויבען נאָכזוכען אין קרימינע-לישען אַלבום, און ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער קאָמיסאַר אַרנאָוו איז נישט קיין אַנדערער, ווי דער באַנדיט קאָנראַד בויאַנאָווסקי, וועלכער האָט מיט אַ פּאָר יאָהר צוריק, — אַלס פערמשפּט'ער אויף טויט, און דערנאָך — אויף לעבענסלענגליכע טורמע — אויס'ן וועג צו דער תפיסה קיין ווראָנקי מיט'ן קאָפּ אויסגעהאַקט אַ שויב פון וואַגאָן און אַנטלאָפען.

איצט האָט ער דערצעהלט, אַז דאַן האָט ער 3 חדשים אַרומגעבלאָנדזשעט איבער די פעלדער, דערנעהרענדיג זיך מיט גרינס, ביז עס איז איהם געלונגען אַדורכצורייסען די קייטען, אין וועלכע ער איז געווען געשמידט. ער האָט דאַן גע'גנב'עט אַ זאַק עפּעל און געבראַכט איהם קיין לאָדז פערקויפען. דערנאָך האָט ער זיך איינגעהאַנדעלט ציווילע קליידער, און האָט זיך אַריבערגעשמוגעלט איבער דער רוסישער גרעניץ. דאָרט האָט ער זיך אָנגעשטויסען אויף אַ קאָמוניסט מיט'ן נאָמען גריגאָרי אַרנאָוו. ער האָט איהם דערהרג'עט און צוגענומען זיינע דאָקומענטען.

דאַן איז ער גלייך אַוועקגעפאָהרען קיין קיעוו, און דאָרט זיך געמאַכט אַ קאַריערע, דערגרייכענדיג צום אַמט פון אַן אויספאָרשונגס-קאָמיסאַר.

אָבער אויך דאָרט איז ער בעגאַנגען פערשידענע מיסבראָיכען, און מחמת עס האָט שוין מיט איהם געהאַלטען גאָר שמאָל, איז ער בעצייטענס אַנטלאָפען פון קיעוו און אָנגעקומען קיין פּוילען, וואו מ'האָט איהם געפּאַקט ביי אַזאַ „נאַרישען", „קליינעם משא ומתן...

די קבורה פון'ם סקיערניעוויצער רבינ'ס זוהן.

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין אָטוואָצק איז נעכטען געשטאָרבען אַ זוהן פון סקיערניעוויצער רבי, וועלכען מ'האָט היינט שפּעט אין אָוונד קובר געווען אויפ'ן גענשער בית-עולם אין אוהל פון דעם וואָרקער רבי.

צוליב דער דאָזיגער קבורה האָבן זיך נעכטען אָנגעטון מעשים און סקאַנדאַלען ביי די וואָרקער חסידים. זיי האָבן בשום אופן נישט געוואָלט דערלאָזען, מ'זאָל דעם מת קובר זיין אין דעם וואָרקער רבינ'ס אוהל.

קאָוונער ספּאָרט...

קאָוונע, 11 (אַטע). דער אויסערן-מיניסטער האָט אויפגעלייזט די יודישע ספּאָרט-געזעלשאַפט „הכוח" פאַר כלומר'שטען פיהרען אַן אַנטי-מלוכה'שע טעטיגקייט.

משנה שם — משנה שלים-מזל...

וואַרשאַ, 11. (טעלעפאָניש). נעכטען איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון הויפּט-ראַט פון די ענדעקעס.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו ענדערען דעם נאָמען פון דער פּאַרטיי, און זי צו רעאָרגאַניזירען.

דעקרעט וועגען סטאַביליזאַציע פון פראַנצויזישען פראַנק.

פּאַריז, 11. (אַ. וו.) דער דעקרעט וועגען סטאַביליזירען דעם פראַנק דאַרף פערעפענטליכט ווערען צווישען דעם 1. און 7. יולי.

פּואַנקאַרע האָט זיך דערויף דעצידירט, מחמת דער דירעקטאָר פון דער פראַנצויזישער באַנק מאָראָ דראָהט שוין ס'פערטע יאָהר מיט דימיסיע.

אין איין טאָג האָט די פראַנצויזישע באַנק לעצטענס געמוזט אויסקויפען אויסלענדישע וואַליוטעס פאַר 680 מיליאָן גאָלד-פראַנק.

געגנער פון דער סטאַביליזאַציע אין פּאַרלאַמענט זענען איצט דאָ אַ סך ווייניגער, ווי פריהער.

מיינע ליבע פריינד פאַמיליעס נירענבערג און לעווקאָוויטש

דריק איך אויס מיין טיפסטען בײלײד און צער צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכער טאָכטער

נ"ע

בעלא נירענבערג

מ. עלבוים.

פּאַרק HELENÓW פּאַרק HELENÓW

לטובת דער גינעקאָלאָגישער וועכנערין-קליניק (ניי-טאַרגאָווע 13)

וועט היינט, דינסטאַג פאָרקומען — אַ גרויסע גאָרטען-פערוויילונג

א. נ. „גרינער קאַרנאַוואַל"

מיט אַ אינהאַלטס-רייכען פּראָגראַם. אילומינאַציעס. 2 אָרקעסטערן. פון 4 אַ זייגער גרויסע קינדער-פערוויילונג אונטער דער לייטונג פון ספּעציאַליסטען. ספּאָרט פערוויילונג. פאַנטאָווע לאָטעריע. גיגאַנטען א. אַ.

8 אַ זייגער אָוונד וועט פאָרקומען אין דעם שעהן-רעמאָנטירטען זאַל דאַנסינג אונגעהויערע אַטראַקציעס. קאָנקורס פון שעהנהייט. פערשידענע איבעראַשונגען.

איינגאַנג 2 זל. פאַר קינדער און יוגענד 1 זל. פּאַלס פון אַנגעזעהענסטיגען ווערטער קוסט פאַר די פערוויילונג אין זאַל.

שפּאַט ביליג!

גרויסער שטרימף-פערקויף

זיידען-פלאָר, פילדעקאָס, וואַש-זיידע, פערשידענע שקאָרפּעטן, לעדערנע הענטקעס און זיידענע ווי אויך זעמטליכע גאַלאַנטעריע-וואַרען

עמפּפעהלט צו קאָנקורענץ-פרייזען דאָס ניי-ערעפענטע שטרימף- און גאַלאַנטעריע-געשעפט אויף

פּאָלודניאָווא 15, פראָנט, געוועלב

געדענקט דעם אַדרעס! רעעלע בעהאַנדלונג!

Dr. RACHELA LEWI

ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטן

פאַנסקאַ 24, טעל. 42-72

נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

Dr. med.

J. MANDELBAUM

Zawadzka 16a, tel. 27-52

ספּעציאַליסט פאַר אינערליכע און נערווען-קראַנקהייטען.

נעהמט אָן טעגליך פון 5 ביז 7 אָוונד.

פּאָליסען

פון די רוסישע געזעלשאַפטען

„ראָסיאַ", „פּעטערבורגער", „זשיטשע" פון 1835

נעמט אָן צו רעגיסטרירען דאָס פערזיכערונגס-ביוראָ פון

מ. שיינבערג, ווסכאָדניאַ 39

טעלעפאָן 29-04.

טעגליך פון 9 פריה ביז 4 פאַרמיטאָג.

די בודזשעט=דעבאטען אין סיים זאל־ען היינט נאך פערענדיגט ווערען.

ווארשא, 11. (טעלעפאניש). נאכ'ן ערלע־דיגען די דעבאטען וועגען דעם מיליטער־בודזשעט וועט דער סיים צוטרעטען צו בעהאנדלען דעם בודזשעט פון יוסטיץ־מיניסטעריום, דערנאך — פון פינאנץ־מיניסטעריום און וועגען רענטעס און עמע־ריטורען.

דערמיט וועט דער סיים פערענדיגען די בודזשעט־דעבאטען און צוטרעטען צו דער אפשטימונג.

אין סיים־פרעזידיום איז דא א טענדענץ, אז די דיסקוסיע זאל אומבעדינגט פערענדיגט ווערען מארגען — ווי שפעט די זיצונג זאל זיך נישט פער־ציהען.

מיטוואך דאנערשטאג אדער פרייטאג זאל דער ענין אפגעשטימט ווערען אין דער צווייטער און דריטער לעזונג, און שבת זאל דער בודזשעט אי־בערגעשיקט ווערען אין סענאט.

מען רעכענט, אז אין די דאזיגע טערמינען זאל דער ענין ערלעדיגט ווערען.

דער בודזשעט אין סענאט.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש) דאנערשטאג דעם 14 ד. ח. וועט אונטער דעם פארזיץ פון סענאט־מארשאלעק שימאנסקי פארקומען א פערזאמלונג פון פארזיצער פון די סענאט־קלובען, אויף וועל־כער עס וועט פעסטגעשטעלט ווערען די טאג־ארד־נונג פון די סענאט־דעבאטען איבערן בודזשעט.

דער סענאט וועט אנהויבען די פלענאר־זי־צונג, כדי ארורכצופיהרען די בודזשעט־דיסקוסיע מיטוואך, דעם 20 ד. ח. און וועט זי ערלעדיגען וואהרשיינליך, אין משך פון 8 טאג.

די עווענטועלע אויסבעסערונגען פון סענאט. וועט דער סיים מוזען ערלעדיגען ביז'ן 30־טען מחמת מיט דעם טערמין ענדיגט זיך דאס פראַ־וויזאריום אויפ'ן ערשטען קווארטאל.

סטאטיסטיק פון א דייטשער צייטונג וועגען מיליטער אין פוילען און דייטשלאנד.

בערלין, 11. (ספ. טעל.) „וועלט אם מאנ־טאג" מאכט א פערגלייך פון די קאסטען פאר מי־ליטער אין דייטשלאנד און פוילען.

די צייטונג שטעלט פעסט, אז פוילען האט 265 טויזענד זעלנער, צווישען זיי 55,000 פראָ־פעסיאנעלע, און גיט דערויף אויס 350 מיליאן מארק א יאהר.

די דייטשען האבען בלויז 100 טויזענד זעל־נער אויסשליסליך פראפעסיאנעלע, און געבען דע־רויף אויס 476 מיליאן מארק.

דער ווינער פאליצײ־פרעזידענט וועט בעגלייטען דעם עסטר. קאנצלער אויף זיין רייזע קיין ארץ־ישראל.

וויען. (יט"א). דער גצוו. עסטרייכישער בונ־דעס־קאנצלער און ווינער פאליציי־פרעזידענט ד"ר שאבער, וועט בעגלייטען דעם איצטיגען בונדעס־קאנצלער ד"ר זייפעל אין זיין רייזע קיין ארץ־ישראל און אויפ'ן נאהענטען מזרח. ד"ר שאבער וויל נענוי זיך בעקענען מיט דער ציוניסטישער אויפבוי־ארבייט אין ארץ־ישראל. ד"ר שאבער גע־הערט צום עהרען־פרעזידיום פון עסטרייכישען פראָ־פאלעסטינא־קאמיטעט.

א שרעקליכע באהן=קאטאסטראפע.

20 טויטע, 11 שווער־פערוואונדעטע און 120 לייכט־פערוואונדעטע.

בערלין, 11 (ספ. טעל.) אין דער נאכט פון שבת אויף זונטאג איז נעבען דער סטאציע ווינעלסדארף, נעבען נירענבערג, פארגעקומען א שרעקליכע באהן־קאטאסטראפע:

דער שנעל־צוג מינכען—פראנקפורט—דארט־מונד, וועלכער געהט מיט א שנעליגקייט פון 80 קילאמעטער א שעה איז אראפ פון די רעלסען.

דער לאקאמאטיוו איז אראפגעפאלען פון דעם בארג און האט זיך איבערגעקעהרט.

מיט'ן לאקאמאטיוו האבען זיך אויך איבער־געקעהרט 2 פאסאזשיר־וואגאנעס. ביז זונטאג אין אווענד האט מען אפגעצעהלט 20 טויטע, 11 שווער פערוואונדעטע און 120 לייכט פערוואונדעטע.

אויפ'ן ארט פון דער קאטאסטראפע האבען זיך אפגעשפילט שרעקליכע סצענעס. די פאסאזשי־רען, וואס האבען זיך אויפגעכאפט פון שלאף זע־נען געפאלען אין חלשות, א סך שלאפענדע פא־סאזשירען זענען אפגעבריהט געווארען פון דער הייסער פארע און וואסער, וואס האט זיך געגאסען פונ'ם לאקאמאטיוו.

די סיבה פון דער קאטאסטראפע איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

ס'איז מעגליך, אז ס'איז פארגעקומען א פער־ברעכערישער אטענטאט.

די בעראטונגען פון דירעקטארען=ראט פון העבראישן אוניווערזיטעט

אנ'אינטערוויו מיט'ן ד"ר י. ל. מאגנוס.

לאנדאן. (י.ט.א.) נאך די בעראטונגען פון דירעקטארען־ראט פון העברעאישען אוניווערסיטעט, האט דער רעקטאר פון אוניווערסיטעט דר. י. ל. מאגנוס אין א געשפרעך מיט'ן פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען אגענטור געגעבען אנ'־אבשאצונג פון די בעראטונגען און פון די פער־ספעקטיווען פאר'ן העברעאישען אוניווערסיטעט.

ד"ר מאגנעס האט אויסגעדרוקט זיין צופרי־דענהייט מיט די רעזולטאטען פון די בעראטונגען און האט אונטערגעשטראכען, אז א רייהע בעשלו־סען זענען אנגענומען געווארען פולשטענדיג איינ־שטימיג. די ציוניסטישע עפענטליכקייט האט זיך לעצטענס שטארק בעשעפטיגט מיט דער פראגע וועגען פערוואנדלען דעם העברעאישען אוני ער־סיטעט אין א נארמאלע הויך־שול.

איצט לערנען זיך אין ירושלים'ער אוניווער־סיטעט 200 סטודענטען, מעהרסטענס פון ארץ ישראל, אבער אויך פיל פון אנדערע לענדער, הויפטזעכליך פון די לענדער, וואו עס ווערט אנגע־ווענדט לגבי יודען דער „נומערוס קלאוזוס". דאס פערווירקליכען דעם ריזיגען פראגראם פון די או־ניווערסיטעט־בנינים פאדערט נאך גרויסע סומען. מען דארף ערווארטען, אז די געפלאנטע בנינים וועלען אויפגעבויט ווערען אין משך פון די נא־הענטסטע 2 יאחר.

א רייהע פלענער פון גרויסע בנינים דארפען אין קורצען בעשטעטיגט ווערען דורך די פונדא־טארען ה"ה סאמועל אונטערמייער, פרוי ראזענ־בלום (דער בנין פאר'ן אינסטיטוט פון יודישע און אריענטאלישע וויסענשאפטען). די פלענער פון וואטענבערגס בנין פאר'ן פיזישען אינסטיטוט, זע־נען שוין בעשטעטיגט און די בוי־ארבייטען וועלען זיך אנהויבען אין א חודש ארום. עס ווערען אויך איצט בעטראכט די פלענער פון א נייעם בנין פאר אנ'אוניווערסיטעטס־ביבליאטעק, חוץ די פיר, וואס זענען שוין אויפגעבויט אויפ'ן הר־הצופים. דער נייער בנין וועט זיין פארטיג אין חודש מערץ פון קומענדען יאהר און וועט אפקאסטען 45,000 פונט. אין פערלויף פון געשפרעך האט דר. מאג־נוס אויך מיטגעטיילט, אז עס וועלען אין קורצען צו דער וויסענשאפטליכער ארבייט אין ירושלים'ער אוניווערסיטעט צוגעצויגען ווערען אלס פראפעסא־רען און דאצענטען א רייהע נייע געלעהרטע. דער דירעקטארען־ראט האט אויך בעשלאסען צו ארגא־ניזירען נייע פאקולטעטען און אפטיילונגען.

פייערונג לכבוד'ן 70־יעהריגען יובילײ פון קלאד מאנטעפיארע.

לאנדאן. (יט"א). די טעג איז דא געפייערט געווארען דער 70־יעהריגער יובילײ פון בעקאנטען רעליגיאנס־היסטאריקער, עהרען־דאקטאר פון אק־ספארדער אוניווערסיטעט און פארזיצער פון וועלט־פערבאנד פון רעליגיעז־ליבעראלען יודענטום קלאד מאנטעפיארע. אין טאג פון יובילעי האט א דעלע־גאציע פון בעקאנטע יודיש־ענגלישע פערזענליכ־קייטען איבערגעגעבען דעם יובילאר אנ'אדרעס מיט אויסדרוקען פון פערעהרונג, אונטערגעשריבען דורך 639 פריינד און תלמידים פון קלאד מאנטע־פיארע. די דעלעגאציע האט אויך איבערגעגעבען דעם יובילאר א טשעק אויף 2,700 פונט, וועלכע ער וועט פערווענדען אויף געזעלשאפטליכע צוועקען לויט זיין איינזעהען. דעם עהרען־אדרעס האבען אונטערגעשריבען פיל יודישע פערזענליכקיי־טען פון פערשידענע לענדער ווי: דייטשלאנד, פראנקרייך, בעלגיען, שוועדען, אויסטראליען, אינ־דיען, ארץ ישראל און די פעראייניגטע שטאטען, ווי אויך פיל יודישע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

קראנק געווארען א יודישע כלל־טוערין.

ניו־יארק, 11. (י. ט. א. טעלעגראפיש). די בעקאנטע יודיש־אמעריקאנישע כלל־טוערין אירמא לינדהיים, פארזיצענדערין פון „הדסה" איז אוועקגעפאהרען קיין איירָאפא אויף קוראציע.

פרוי לינדהיים איז קראנק אויף א נערוועזן־ערשיטערונג און די דאקטוירים האבען איהר פער־באטען זיך צו פערנעהמען מיט פאליטישע ארבייט.

א פאדערונג פון 3000 סערטיפיקאטען

פאר חלוצים=עליה קיין ארץ=ישראל.

ווארשא, (י. ט. א.) די עקזעקוטיווע פון וועלט־פערבאנד „החלוץ" האט זיך געווענדעט צו דער ציוניסטישער לייטונג אין ארץ־ישראל און אין לאנדאן מיט א פאדערונג אנצונעהמען אלע נויטיגע שריט, כדי צו ערמעגליכען א באלדיגע עליה פון חלוצים.

די דאזיגע פראגע וועט גענוי בעהאנדעלט־ווערען אויף דער זיצונג פונ'ם אקציאנס־קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וועלכע דארף פארקומען דעם 17־טען יולי ה. י. אין בערלין. דער וועלט־פערבאנד „החלוץ" וועט פאדערן 3000 סערטיפיקאטען.

ווארנונג פאר די יודישע עמי־גראנטען אין פראנקרייך,

וואס האבען בעקומען נאר א צייטווייליגע וויזע.

פאריז, (י. ט. א.) דער צענטראל־קאמיטעט צו שטיצען די יודישע אימיגראנטען אין פאריז האט פערעפענטליכט א קאמוניקאט, אין וועלכען די יודישע עמיגראנטען קיין פראנקרייך ווערען גע־ווארענט נישט צו קומען אין לאנד אויפ'ן סמך פון א צייטווייליגער וויזע, ווייל די פראנצויזישע מאכט זאגט אפ קאטעגאריש די דאזיגע פערזאנען צו פערבלייבען אין פראנקרייך. זיי האבען אויך נישט קיין שום אויסזיכטען צו געפינען א שטענדיגע בע־שעפטיגונג אין פראנקרייך.

די עמיגראנטען מוזען דורכאויס זיך בעמיהען צו בעקומען אנ'ארבייטס־קאנטראקט, וואס איז בע־שטעטיגט דורכ'ן פראנצויזישען ארבייטס־מיניס־טעריום.

די אמת'ע סיבה

פארוואס מ'האט אינטערנירט 2 פראפעסארען.

ניו־יארק, 11. (יט"א טעלעגראפיש). די צוויי יודישע פראפעסארען, לעא פאבאר און זליג־לער, זענען אויף זייער צוריקרייזע פון ארץ־ישראל קיין אמעריקא פערהאלטען געווארען אין א גרי־כישען פארט און זענען דארט אינטערנירט געווארען.

די מאטיווען, וואס די גריכישע מאכט גיט אן, איז די וואס לויט זייערע פעסער שטאמען די פראפעסארען פון מזרח־איירָאפא.

די אינטערנירונג פון די בעקאנטע פראפעסא־רען האט געמאכט א געוואלדיגען רושם אין אמע־ריקא, און דער קאנגרעס וועט אין דעם ענין אינטערוועניִרען.

ווי מ'שמועסט, איז די ריכטיגע סיבה פון דער אינטערנירונג — וואס די פראפעסארען זענען יודען.

מודעה מהראבינאט.

צוליב דער בעקוועהמליכקייט פון דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג פון ווילקער ראיאן, איז געווארען געעפענט

048

אויף פעטריקאווער 176 א עופות=שחט=הויז,

וואס איז תחת השגחת הראבינאט דפה, וואו עס ווערט דארט געשאכטען יעדען טאג פון 6 פריה און כדי, אז עס זאל קיינער נישט ח"ו נכשל ווערען אין מאכלות אסורות, זאל מען נישט שעכטען ביי קיין שום ווינקעל־שוחט.

ולהשומע ינעם ותבוא עליו ברכת טוב. לאדזער ראבינאט.

בעקאנטמאכונג.

יוד. רעסטאראטארען און ביער־בעזיצערס אין לאדז.

דערמיט ווערט בעקאנט געמאכט, אז היינט דינסטאג, דעם 12 ד. ח., 5 נאכמיטאג אויף פלאץ־וואלנאשטשי 3, קומט פאר אנ'אויסערגעוועהנליכע

גענעראל=פערזאמלונג אין וויכטיגע אנגעלעגענהייטען.

ס'ווערען געבעטען צאהלרייך צו ערשיינען מיטגלידער ווי אויך נישט־מיטגלידער.

די פערוואלטונג.

הייל־פעדא־גאגישע קורסען פאר שטאמלענדע...

Dr. med.
A. Szmirgeld
נערווען־ארצט
Cegielniana 6, tel. 51-89
7—5 אחעני

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט־, האר־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, ליכט און רענטגען־שטראהלען און קווארץ־לוכט, עלעקטרא־טעראפיע.
נעמט אן פון 12 ביז 3 נאכם. און פון 6 אווענד ביז 9 אין

ווארנונג!

אזוי ווי עס האבען זיך בעוויזען אין שטאט פערשידענע נאכגעמאכטע פעלד־בעטען, מאך איך בעקאנט דאס ג' פובליקום, אז די

עכט־פאטענטירטע בעטען עכט־פאטענטירטע

זענען פערזעהען נור מיט דער שוץ־מארקע

PALMA-PATENT

פאר וועלכע מיר זענען פעראנטווארטליך ביז 3 יאהר.

— צו בעקומען איז אלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ניקעל=בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל=קינדער=בעטען, קינדער=וועגעלעך,
טיש=בעטען, קינדער=בענקעלעך
מעטער=מאס, אויף רעדלעך.

מאטראצען געבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע.
קאזעטקעס און טאפטשאנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אדער ברוין 17 זל.. פאלאווע בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאנדלונג. פאבריקס־פרייזען. זעמטליכע רעפעראטורן.
הערט! לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85. רעטייל!

אנאנסען האבען דעם גרעסטען ערפאלג אין נייעם פאלקסבלאט

לאָדז. 12 יוני 1928

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז. 12 יוני 1928

אין ערוואַרטונג פון דער נייער סעסיע.

אין דעם פּויליש־ליטווישען שטרייט, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט אויף די זיצונגען פון פעלקער־בונד־ראַט אין גענף, האָט דער ליטווישער שטאַנד־פּונקט געהאַט אַ דורכפאַל. שוין דער בעריכט פון האָלענדישען רעלעגאַט בלאָקלאַנד, וועלכער איז אויסגעאַרבייט געוואָרען לויט׳ן אײפּטראַג פון דער לעצטער סעסיע, האָט זיך אָנגעשטויסען אויף אַ קריטישע בעציהונג מצד אייניגע מיטגלידער פון ראַט, און בלאָקלאַנד האָט געמוזט זיין בעריכט ענדערען, ספּעציעל אין די ערטער, וואו עס איז בערערט געוואָרען וועגן דעם פלומרשט פרידליכער פּאָזיציע פון ליטע.

דער פאַקט האָט בעוויזען, אַז ליטע׳ס שטאַנד־פּונקט וועט אָנטרעפען אויף אַ שטאַרקען ווידער־שטאַנד. אַזוי איז עס טאַקע געשעהן, און דעם ליטווישען פּרעמיער־מיניסטער או זהויפּט־דיפּלאָמאַט וואַלדעמאַראַס׳ן איז אויסגעקומען אָנצושטרענגען זיין גאַנצע דיפּלאָמאַטישע געשיקטקייט, כדי זיך צו דערשלאָגען אַ רעזאָלוציע, וואָס זאָל ווי ס׳איז נישט זיין אָנגעהמבאַר פאַר ליטע.

נאָך די רעדעס פון וואַלדעמאַראַס׳ן און זאַ־לעסקי׳ן האָט טשעמבערלען זיך אַרויסגעזאָגט, אַז די פּויליש־ליטווישע אונטערהאַנדלונגען דאַרפען גע־פיהרט ווערען אין אַ שנעלערען טעמפּא און האָט אונטערגעשטראָכען, אַז ליטע דאַרף אַרויסווייזען מעהר ווילען צו אַ פערשטענדיגונג. טשעמבערלענס מיינונג האָט געטיילט דער פראַנצויזישער רעלעגאַט פּאָל באָנקור, וועלכער איז געגאַנגען נאָך ווייטער און האָט פערלאַנגט, עס זאָל בעשטימט ווערען אַ טערמין, אין וועלכען דער ראַט זאָל בעקומען אַ מיטיילונג וועגן די רעזולטאַטען פון די אונטער־האַנדלונגען

דער פּאָרזיצער פון דער סעסיע האָט פאָרגע־לעגט צוצונרייטען צו דער נאָהענסטער סעסיע אַ נייע סבעריכט וועגן די אונטערהאַנדלונגען מיט דעם פּאָסטולאַט, אַז ביז צו דער סעפּטעמבער־סעסיע זאָלע זרי אונטערהאַנדלונגען ברענגען ערנסטע רע־זולטאַטען.

וואַלדעמאַראַס האָט דערזעהן גענגען זיך די פאָרשטעהער פון די איינפלוסרייכסטע מלוכות, און בלויז דער אומשטאַנד, וואָס ער האָט אַנטיילגענומען אין דער סעסיע אַלס מיטגליד פון ראַט, האָט איהם געגעבען די מעגליכקייט נישט צו דערלאָזען צו אַ רעזאָלוציע, וועלכע שטרייכט אונצווייד ייטיג אונטער דעם פערדאַכט, אַז ליטע האָט נישט קיין גוטען ווילען צו קומען צו אַ פערשטענדיגונג מיט פּוילען. (די בעשלוסען פון ראַט מוזען זיין איינשטימיג).

אָנגענומען איז געוואָרען סוף כל סוף טשעמ־בערלענס רעזאָלוציע וועגן שטעלען די פראַגע נאָכ־אַמאָל אויף דער סעפּטעמבער־סעסיע און וועגען צונרייטען אַ נייעם בעריכט פון די פּויליש־ליטווישע אונטערהאַנדלונגען.

די ראַזיגע רעזאָלוציע גיט נישט קיין קלאָרע דירעקטיווען פאַר די ווייטערדיגע אונטערהאַנדלונגען אָבער די ליטווישע פּאָליטיקער וועלען זיך מוזען רעכענען נישט אַזוי ווייט מיט דער אומבעשטימטער רעזאָלוציע, ווי מיט די שטימונגען, וועלכע זענען קלאָר אַרויסגעזאָגט געוואָרען אין גענף. די גע־שפּרעכען אין לאָנדאָן, פּאַריז און גענף, די שטילע און אָפענע רעדעס, וואָס זענען געהאַלטען געוואָרען בעת דער סעסיע האָבען דעם ליטווישען פּרעמיער געדאַרפט איבערצייגען, אַז די גרויסמאַכטען ווילען נישט אפּראָבירען קיין אַוואַנטורישע פּאָליטיק פון הײַסע קעפּ אין קאָוונא. דאָס וועלען די ליטווישע פּאָליטיקער מוזען האָבען אין זין ביים צוגרייטען פאַר דער קומענדיגער סעסיע פון פעלקער־בונד־ראַט די רעזולטאַטען, וועלכע ווערען איצט ערוואַרט.

ט.

פּאַוועל מיליוקאָוו וועגען בירא־בידזשאַן

און וועגען אַנטיסעמיטיזם אין רוסלאַנד.

רעגירונג פון ווייטען מזרח לעגט פאַר רייז־פּלאַנטאַציעס. — פאַדערונגען פון די איבערוואַנדערער אין בירא־בידזשאַן.

נ ױ ־ י אָ ר ק. (יט״א) דער געוועזענער אויסערן־מיניסטער אין דער רוסישער צייטווײַליגער רעגירונג און בעקאַנטער רוסישער ליבעראַלער פיהרער פּאַ־וועל מיליוקאָוו, וועלכער ווײַלט לעצטענס אויף אַ בעזוך אין אַמעריקא, האָט אין אַ געשפּרעך מיט אַ פאָרשטעהער פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענ־טור ערקלערט, אַז בירא־בידזשאַן, די געגענד, וואָס די סאָוויעט־רעגירונג האָט בעשטימט פאַר אַ גרויסער יודישער קאָלאָניזאַציע איז נישט פּאַסיג פאַר אַזאַ מין פּראָיעקט.

„די געגענד אין בירא־בידזשאַן איז נישט פּאַסיג פאַר אַ גרויסער קאָלאָניזאַציע, האָט מיליוקאָוו ער־קלערט, צוליב די טאָפּאָגראַפישע אייגענשאַפטען פון ראָזיגען לאַנד. אין די צאַרישע צייטען, ווען איך בין געווען אַ מיטגליד פון דער דומע, איז די געגענד פון בירא־בידזשאַן בעטראַכט געוואָרען פאַר אַ מעגליך לאַנד פאַר אַ נייער קאָלאָניזאַציע אָבער די עקספּערטען, וואָס זענען געשיקט געוואָרען אויס־צופאָרשען די ראָזיגע טעריטאָריע, האָבען אויסגע־פינען, אַז אין יענער געגענד געפינט זיך אַ לאַנד, וואָס איז דורכגעדרונגען מיט אייז, וואָס צוגעהט קיינמאָל נישט און וואָס דערלאָזט נישט, אַז די זריעות זאָלען זיך גוט איינוואָרצלען“.

רעדענדיג וועגן דער איצטיגער לאַגע אין רוסלאַנד, ספּעציעל וועגן דעם לעצטען בעשלוס פון דער ראַטען־רעגירונג אָנצוהייבען אַ שאַרפען קאַמ־פּאַניע געגען אַנטיסעמיטיזם, האָט מיליוקאָוו ער־קלערט, אַז די ראַטען־רעגירונג גופא איז שולדיג אין דעם, וואָס דער אַנטיסעמיטיזם פערשפּרייט זיך איצט אין רוסלאַנד, צוליב איהר נאַציאָנאַליזיר־רונגס־פּאָליטיק“.

די יודען האָבען גאָרנישט וואָס צו דאַנקען דער סאָוויעטען־רעגירונג, האָט מיליוקאָוו ערקלערט, וואָרום די יורידישע און פּאָליטישע גלייכבערעכ־טיגונג זענען מתנות, וואָס די יודען האָבען בעקומען פון דער „צייטווײַליגער רעגירונג“, און די סאָוויעטען־רעגירונג האָט דאָס איבערגענומען אַלס אַ ירושה.

דער אַנטיסעמיטיזם אין סאָוויעט־רוסלאַנד אונ־טערשיידעט זיך ראַדיקאַל פון דעם אַנטיסעמיטיזם פון די צאַרישע צייטען, וואָס מיליוקאָוו ווייטער געזאָגט אין די אַלטע צייטען איז דער אַנטיסעמיטיזם געווען אַ לאָזונג, וואָס איז ערמוטיגט געוואָרען פון צאַר, אָבער ער איז בעקעמפט געוואָרען פון די אינטעלעק־טועלע קרייזען. היינט האָט דער אַנטיסעמיטיזם אָנגעשטעקט די אינטעלעקטועלע קרייזען, און ווערט זאָגאַר ערמוטיגט פון סאָוויעטישע בעאַמטע. מיין פערזענליכער איינדרוק איז, אַז סטאַלין, דער גע־נעראַל־סעקרעטאַר פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטײ און ־פאַקטישער דיקטאַטאָר פון רוסלאַנד, איז אַן אַנ־טיסעמיט. דער אַנטיסעמיטיזם דרינגט איצט אַריין אין אַרבייטער־קלאַס און אויך צווישען די מיטגלידער פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטײ.

דער האָס צו די יודען ווערט אויך ערמוטיגט דורך דער „נאַציאָנאַליזירונגספּאָליטיק“, פון דער סאָוויעט־רעגירונג. האָס צו אַלעס, וואָס איז נישט רוסיש, איז דער הויפּט־מאָטיוו פון דער אַזוי־גע־רופענער „אינטערנאַציאָנאַלער“ פילאָזאָפיע פון די סאָוויעטען. די יודען זענען דער ערשטער קרבן פון דער ראָזיגער פילאָזאָפיע. די שטאַרקע מעטאָדען וואָס די סאָוויעט־רעגירונג נעהמט אָן, כדי צו אונ־טערדריקען דעם אַנטיסעמיטיזם קען נישט לויט זיין מיינונג האָבען אַן׳ערפאָלג, אַזוי לאַנג ווי זי זאָגט זיך נישט אָפּ פון דער ראָזיגער פילאָזאָפיע און אַזוי לאַנג ווי עס איז נישטאָ אין רוסלאַנד קיין פרייע פּרעסע.

מ אָ ס ק װ ע, (יט״א) עטליכע הונדערט רע־סיאַטין מיט רייז־פּלאַנטאַציעס אין אַ פּרוכטבאַרען בעזעצטען ראַיאָן פון ביר־בידזשאַן, זענען פאָרגע־שלאָגען געוואָרען דעם „קאָמזעט“ צו בעזעצען דאָרט די יודישע איבערוואַנדערער, וואָס קומען קיין ביר־בידזשאַן.

די ראָזיגע רייז־פּלאַנטאַציעס געפינען זיך נעע־בען יעקאַטערינאָ־ניקאָלסק אויפ׳ן אַמור. זיי געה־הערען צו דעם „דאָלרים“ (די ווייט־מזרח׳דיגע רייז פערוואַלטונג. איצט אין דער „ראָלרים“ גרייט מען אָב־בערצוגעבען זיי די יודישע איבערוואַנדערער מיט פולער אויסשטאַטונג, מיט דער גאַנצער ווירטשאַפט מיט׳ן לעבעדיגען און טויטען אינווענטאַר.

אויב דער פּלאַן פון איבערנעהמען די רייז־פּלאַנטאַציעס וועט זיך אַרויסווייזען פאַר פּראַקטיש וועט די גאַנצע יודישע איבערוואַנדערונג קיין ביר־בידזשאַן אָננעהמען אַן׳אַנדערען כאַראַקטער. די אָנגעקומענע איבערוואַנדערער וועלען דאַן בעזעצט ווערען אין דעם בעסערען טייל פון אַמורער געגענד, און זייער ערשטע אָרגאַניזאַציאָנס־אַרבייט וועט נישט האָבען אַזוי פיל שוועריגקייטען ווי איצט.

*

מ אָ ס ק װ ע (יט״א). דאָ זענען דערהאַלטען געוואָרען ידיעות, אַז אין דאָרף טיכאָנקאָיע איז אָבגעהאַלטען געוואָרען אַ פערזאַמלונג פון די יודי־שע איבערוואַנדערער אין ביר־בידזשאַן, אויף וועל־כער עס זענען אָנוועזענד געווען די פאָרשטעהער פון „קאָמזעט“ און „געזערד“, אַ. מערעזשין און ס. ראַשקעס. אויף דער ראָזיגער פערזאַמלונג האָבען די יודישע איבערוואַנדערער אַרויסגעשטעלט אַ רייע טענות צו די אָנפיהרער פון דער יודישער איבער־וואַנדערונג.

די ראָזיגע טענות זענען בעשטאַנען אין אונ־צופרידענהייט מיט די פעהלערן, וואָס זענען גע־מאַכט געוואָרען ביים איינקויפען די ווירטשאַפט פאַר די איבערוואַנדערער. עס איז אָנגעוויזען גע־וואָרען, אַז די פערד זענען שלעכטע, די וואָגענס זענען שלעכטע און קאָסטען טייער, די וועג־בויאונג האָט אַ סך חסרונות. די איבערוואַנדערער האָבען אויך אָנגעוויזען דערויף, אַז מען האָט נאָך ביז איצט נישט גענוג ענערגיש זיך פערנומען מיט צו־גרייטען די אַרבייט צו בויען וואוינונגען.

די אָנוועזענדע מערעזשין און ראַשקעס האָ־בען צוגעזאָגט די איבערוואַנדערער צו נעמען אין אַכט זייערע טענות און טון, וואָס מעגליך, כדי די פּאָרערונגען צו בעפרידיגען.

די שוועריגקייטען און מעגליכקייטען

ביי דער בילדונג פון אַ נייער רעגירונג אין דייטשלאַנד

(אַ בריף פון בערלין).

די דייטשע וועהלער האָבען פער׳משפט די רעכטע קאָאַליציע, די נאַציאָנאַליסטישע פּאַרטייען האָבען פערלוירען כמעט 40 מאַנדאַטען און אויך די לינקערע פּאַרטייען, וועלכע זענען געגאַנגען מיט די רעכטע אין אַ בלאָק, האָבען געמוזט טייער בע־צאָהלען פאַר זייער עקספּערימענט. די פאָלקס־מאַסען ווילען נישט מעהר וויסען פון קיין אַוואַנטו־רעס און פון קיין שום מאָנאַרכיסטישע אַקציעס. אַ צווייטער ווערסאַלער אָפּמאַך וואָלט נישט זיין פאַר זיי מעהר קיין מאכל. אַ חוץ דעם וואָלט יעדע מאָנאַרכיסטיש־נאַציאָנאַליסטישע אונטערנעהמונג אין לאַנד גופא אַרויסגערופען צוזאַמענשטויסען און קאָנ־פליקטען. די דייטשע ווירטשאַפט האָט זיך אין אַ לערך קורצער צייט פערפעסטיגט. די אינדוסטריע איז אין פולען גאַנג. די אַרבייטסלאָזיגקייט איז נישט שטאַרק, דער רייכטום פון דער נאַציע האָט זיך אומגעווערהנליך געהויבען. דער קלענסטער כאָאָס און אונזיכערקייט וואָלט דעם גאַנצען לעבען פונראָס ניי אויפגעטרייסעלט, אַ בירגער־קריג וואָלט חרוב געמאַכט די ענערגיען און די אַרבייט־אוצרות פון לאַנד. דאָס איז דער משפט פון די וועהלער און מיט דעם מוזען זיך דערווייל רעכענען די פּאַרטייען.

וועלכע מעגליכקייטען זענען אָבער איצט פּער־האַן, כדי צו בילדען אַ רעגירונג?

קודם־כל איז די נייע קאָנסטעלאַציע אָפּהענגיג פון דער פּאָזיציע, וועלכע ד ינרעסטע פּאַרטײ, די סאָציאַל־־דעמאָקראַטישע, וועט פערנעהמען, וועגען דעם, אַז די סאָציאַליסטען זאָלען פערבלייבען אין דער אָפּאָזיציע פּרינציפּיעל און פּאַקטיש, טראַכט קיינער נישט. בכל אופן נישט אין דעם אויגענ־בליק. אַפילו דער לינקער פליגעל פון דער גרויסער סאָציאַליסטישער פּאַרטײ פערשטעהט, אַז די אַרביי־טער־מאַסען פאָדערן פּאָזיטיווע ראַדיקאַלע רעפאָר מען אין גאַנצען דייטשען לעבען. קיין איין איינציגער סאָציאַל־דעמאָקראַט שטעהט היינט נישט אויף דעם שטאַנדפּונקט, אַז עס איז אַן׳איסור אָדער אַ חרם דרבנו מאַרקס צוזאַמענצואַרבייטען מיט די בירגער־ליכע עלעמענטען. מען ווייס, אַז די ערשטע שליחות פון דער דעמאָקראַטיע איז היינט נאָך פעסטער צו פערפונדעווען דעם רעפּובליקאַנישען מלוכה־סדר אין דער פאָלקס־פּסיכאָלאָגיע. פון דער אַנדערער זייט אָבער וואָלטען די סאָציאַל־דעמאָקראַטען געהאַט אַ מאָראַלישע מפּלה, אויב זיי וואָלטען נישט מיט אַלע מיטלען געפּרובט אַריינטראָגען אין דעם מלוכה־לעבען דעם סאָציאַלען גייסט און די עמאַנסיפּאַציע־פּרינציפּען, וועלכע דער אַרבייטער דערוואַרט און פערלאַנגט. נאָר צוויי פּאַרטייען זענען פערהאַן אין פּאַרלאַמענט, מיט וועלכע די סאָציאַל־דעמאָקראַטען וואָלטען זיך קענען צונויפגעהן און שאַפען אַן׳־איינהייטליכע פּלאַטפאָרם.

ערשטענס, דעמאָקראַטען. זיי האָבען ביי די וואַהלען פערלוירען גאַנצע 7 מאַנדאַטען. פון 32 ערטער זענען ביי זיי פערבליבען נאָר 25. פון זייערע רייהען זענען אַרויסגעפאַלען גרויסע פּער־זענליכקייטען פון פּאַרלאַמענטאַרישער געניטקייט און פּאָליטישער רוטינע. זייער השפּעה איז איצט מעהר אַ מאָראַלישע, זיי קענען זיין אַ בריק צווישען דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע און די אַנדערע בירגערלי־כע פּאַרטייען. אין דעם דעמאָקראַטישען לאַגער גופא אָבער איז נישט אַלין כשורה. מען איז נישט מסכים מיט דעם, וואָס אויף דער קאַנדידאַטען־ליסטע זענען די בעסטע מענער אַוועקגעשטעלט גע־וואָרען אויף אַן׳אָרט, וועלכער האָט פערמינערט פאַר זיי די שאַנסען אויסגעקליבען צו ווערען אין פּאַר־לאַמענט. אומוויכטיגע פּערזענליכקייטען זענען צוליב לאָקאַלע און שמאָלע אַמביציעס אַריינגעקומען אין פּאַרלאַמענט אויפ׳ן חשבון פון אַזעלכע פּאַרלאַמענ־טאַריער, וועלכע האָבען אַ כלל־חשיבות. איינער פון די בעגרינדער פון דער דעמאָקראַטישער פּאַרטײ טעאָדאָר וואָלף, האָט זיך איצט אַרויסגעזאָגט אין „בערלינער טאַגעבלאַט“, אַז אויב די דעמאָקראַטען וועלען אויך להבא נישט דאנגה׳נען פאַר דער קוואַליטעט, וועט זיין צייטונג דער „בערלי־נער טאַגעבלאַט“ נישט מעהר האָבען די מעגליכקייט צו אינטערשטיצען די פּאַרטײ ביי די קומענדיגע וואַהלען. אויב די דעמאָקראַטען האָבען ביי די היינ־טיגע וואַהלען נאָך אַרויסבעקומען 25 מאַנדאַטען, קענען זיי בוראי אָפּגעבען פאַר דעם אַ גרויסען יישר כוח דעם „בערלינער טאַגעבלאַט“.

וואָלפס התראה איז מחמת דעם זייער ערנסט און האָט אין די דעמאָקראַטישע קרייזען געמאַכט אַ שטאַרקען רושם. דערווייל אָבער מוז מען זיך רעכענען מיט די געגעבענע כחות. אָן די דעמאָקראַ־טען קען קיין לינקע קאָאַליציע נישט זיין. די דעמאָ־קראַטען האָבען אָבער פאָרט מורא פאַר דעם, אַז די סאָציאַליסטען וועלען אויסנוצען זייער כוח און זייער גרויס, כדי צו פערכאַפּען די גאַנצע השפּעה און צו פיהרען אַ פּאָליטיק, וועלכע קען אַרויסרופען אומצופרידענהייט אין די בירגערליכע קרייזען. צוליב דער סיבה ווילען די דעמאָקראַטען זיך נישט בע־גנוגען מיט דעם, וואָס מען וועט פונראָסניי שאַפען די אַלטע ווימאַרער קאָאַליציע. זיי האָלטען וועלען, אַז אויך די דייטשע פאָלקס־פּאַרטײ, בראש מיט שטרעזעמאַן, זאָל ווערען אַריינגענומען אין נייעם רעגירונגס־בלאָק, דאָס איז אָבער אַ שווערער ענין. ביז אַהער האָט זיך די „גרויסע קאָאַליציע“ קיינמאָל נישט איינגעגעבען, הגם מען האָט איהר געוואָלט שאַפען כמעט ביי יעדען קריזיס. שטרעזעמאַן האָט אַמאָל דעם פּרואוו געמאַכט. ער האָט אָבער עק־זיסטירט איינגאַנצען אייניגע וואָכען. צווישען די סאָציאַל־דעמאָקראַטען און דער דייטשער פאָלקס־פּאַרטײ איז זייער שווער צו געפינען אַ בריק. די פאָלקס־פּאַרטײ איז באמת רעאַקציאָנער. איהר רעכטער פליגעל פערמאָגט נישט מעהר ליבעראַליזם, ווי די מאָנאַרכיסטישע דייטש־נאַציאָנאַלע פּאַרטײ. די גרויס־אינדוסטריעלע זענען פּראָאינטערעסירט אין דעם סאָציאַלען רעגרעס. די אויסווערטיגע פּאָליטיק איז אמת אָנגעפיהרט געוואָרען פון שטרעזעמאַן, וועלכער איז דער אמת׳ער לידער פון דער פּאַרטײ. שטרעזעמאַן איז אָבער אַ יוצא מן הכלל. ער האָט די גרויסאינדוסטריעלער זענען פּראָאינטערעסירט אין איז לויט זיין מהות נישט קיי זרעאַקציאָנער. די אַנדערע לידערס פון דער פּאַרטײ טראַכטען אַנ־דערש וועגן אַלע שאלות, וועלכע ריהרען אָן די מלוכה־פּאָליטיק.

אין סאָציאַליסטישע קרייזען וואָלט מען גע־וואָלט אויסמיידען די נויטווענדיגקייט פון אַ גרויסער קאָאַליציע. אין זיין שמועס מיט דעם מלוכה־פּרע־זידענט האָט דער סאָציאַליסטישער פּרעזידענט פון רייכסטאַג לעבע זיך אַרויסגעזאָגט פאַר דער ווײַ־מאַרער קאָאַליציע, ד. ה. פאַר אַ פעראייניגונג פון די סאָציאַל־דעמאָקראַטען, דעמאָקראַטען און צענטר. די דריי פּאַרטייען האָבען אָבער נישט קיין מעהר־הייט. אויף דעם פעהלט זיי לערך 5—6 שטימען. אין דעם פּאַרלאַמענט אָבער האָט אויך בעקומען די ליבעראַלע פויערים־פּאַרטײ 8 שטימען. די פויע־רים־פּאַרטײ איז דעמאָקראַטיש און רעפּובליקאַניש. די סאָציאַליסטען וואָלטען וועלען זיך בלאָקירען אויך מיט דער ראָזיגער פּאַרטײ, כדי מען זאָל נישט זיין געצוואונגען צו גיין אויף פשרות ביי דער פאָלקס־פּאַרטײ. אָבער אויך אין דעם פאַל וואָלטען זיך געשאַפען נאָר זעהר אַ קליינע מעהרהייט, וועל־כע וואָלט ביי וויכטיגע שאלות פערלוירען די פעסטיג־קייט און זיכערקייט. מען וויל אויך נישט פערלירען שטרעזעמאַן אַלס אויסערן־מיניסטער. זיין נאָמען איז צו פּאָפּולער און זיין טאַקטיק האָט געבראַכט פאַר דייטשלאַנד גרויסע דערגרייכונגען. לעבע וואָלט אויך ניכער וועלען אַריינציהען אין דער קאָאַליציע די אַזוי־גערופענע ווירטשאַפטס־פּאַרטײ. אין דעם פּריה־

(ענדע זעה 7־טע זייט).

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען־און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען־ און קינסטליכע בערג־זון. נעמט אָן אין דער לעטשניצע וגערושער 17 פון 6–7. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמיטאָג.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערן־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקה

קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.

אפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7 יעמט אויך אין לעטשניצע, וגערושער 17 און 10—11 און פון 2—3

Dr med. ST. HEINRICH

WIŚNIOWA GÓRA

WILLA KACZOROWSKIEGO

ספּעציאַליסט פאַר קינדער־ און אינערע קראַנקהייטען.

 נייער פאָלקסבלאַט

דאס לאָדזשער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

12 דינסטאָג — כד סיון תרפ"ח

יוני

זון-אויפגאַנג 3.19
זון-אונטערגאַנג 7.58

טראַמוואַי-שטרייק אָפּגעלעגט אויף 3 טעג.

אַרבייטער-דעלעגאַציע ביים וואָיעוואָדע. — בעמיהונג צו ליקווידירען פרידליך דעם סכסוך.

(2) נעכטען האָט זיך צום וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט געמעלדעט אַ דעלעגאַציע פון פאַרשטעהער פון די טראַמוואַי-אָנגעשטעלטע, וועלכע האָט געבעטען דעם וואָיעוואָדע צו אינטערווענירען אין סכסוך מיט דער טראַמוואַי-דירעקציע. די דעלעגאַציע האָט ערקלערט, אַז די אַרבייטער-פאַרשטעהער ווילען אויסנוצען אַלע מעגליכקייטען, כדי עס זאָל נישט קומען צו קיין שטרייק, זיי ווילען אַראָפּוואַרפען פון זיך די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן פאַרשטעהענדען שטרייק און ווענדען זיך דעריבער צו דער מאַכט וועגען אַן אינטערווענץ.

די דעלעגאַציע האָט ווייטער בעקענט דעם וואָיעוואָדע מיט דער איצטיגער סיטואַציע פון די טראַמוואַי-אָנגעשטעלטע. די אינפאָרמאַציע פון די רעקטאָר רינג, אַז די טראַמוואַי-קאָנדוקטאָרען פערדינען ביז 85 זלאָטעס אַ וואָך, ענטשפּרעכט נישט אינגאַנצען די ווירקליכקייט פאַר 8 שעה אַרבייט אַ טאָג פערדינט אַ קאָנדוקטאָר ביז 60 זלאָטעס, מעהר פערדינען נאָר די, וועלכע אַרבייטען מעהר ווי 8 שעה אַ טאָג. די טענה פון דער דירעקציע, אַז די טעקסטיל-אַרבייטער האָבען בעקומען פון פאַראַיאָהרען נאָר 6 פּראָצענט הוספה, און די טראַמוואַי-אָנגעשטעלטע האָבען שוין בעקומען 10 פּראָצענט האַלט נישט אויס קיין קריטיק. די אינדוסטריעלער האָבען ערקלערט זייער שטעלונג מיט דער שלעכטער סיטואַציע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע, ביי די טראַמוואַיען איז די קנאַפּה נישטאָ.

דער פינאַנץ-בעריכט אויפ'ן יאָהר 1927 ווייזט אויף 2 און אַ האַלבע מיליאָן זלאָטעס ריינעם פערדינסט און דער פערדינסט איז נישט נאָר צוליב דעם, וואָס מען האָט צוגעקויפט נאָך 23 וואַגאָנעס, ווי עס ערקלערט דעם ריווח די דירעקציע, נאָר אויך אַ דאַנק דעם וואָס די קאָנדוקטאָרען האָבען אַרויפגענומען אין זייערע וואַגאָנעס וויפיל עס זענען אַריין פּאַסאַזשירען און דערמיט בעדייטענד פערגרעסערט די פערנקטנעץ פון די פּאַסאַזשירען.

די טראַמוואַי-אָנגעשטעלטע ווילען אַ חוץ דער הוספה אויך אַ געמיינזאַמען אָפּמאַך אויף אַ געוויסען טערמין, וועגען נאָך אַ גאַנצער רייה פערשידענע קלענערע ענינים.

די דעלעגאַציע איז אויך מודיע דעם וואָיעוואָדע אַז אין פאַל פון אַ שטרייק האָבען צוגעזאָגט זיך צו סאָלידאַריזירען די אָנגעשטעלטע פון מאַגיסטראַט, סעלעפאָן און גאַזאָווניע.

וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט האָט ערקלערט, אַז ער וועט אָנווענדען אַלע מיטלען, כדי מיטצווווירקען, אַז דער סכסוך זאָל ליקווידירט ווערען אויף אַ פרידליכען אופן.

דער וואָיעוואָדע האָט אויך ערקלערט, אַז ער האָט שוין קאָנפערירט אין דעם ענין מיט'ן אַרבייטס-אינספּעקטאָר וואָיטקעוויטש און פּרעזידענט ושעמיענצקי, וועלכע האָבען געראַפען אינטערווענירען ביי דער דירעקציע.

די דעלעגאַציע האָט זיך דאַן געווענדעט צו דעם אַרבייטס-אינספּעקטאָר און צום פּרעזידענט ושעמיענצקי.

פּרעזידענט ושעמיענצקי, ווי אויך דער קרייז-אינספּעקטאָר וואָיטקעוויטש האָבען געבעטען די אַרבייטער פאַרשטעהער, אַז צוליב דער טובה פון דער זאַך, זאָל די שטרייק-אַקציע אָפּגעלעגט ווערען אויף דריי טאָג.

די דעלעגאַציע האָט צוגעזאָגט פאָרצולעגען דעם פאָרשלאַג אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון די טראַמוואַי-אָנגעשטעלטע, וועלכע דאַרף פאָרקומען היינט ביינאַכט, און אויף וועלכער עס דאַרף ענטשיידען ווערען דער ווייטערדיגער גורל פון דער אַקציע.

* * *

ווי בעוואוסט, האָט זיך היינט געזאָלט אָנהויבען אַ שטרייק פון טראַמוואַיען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם איז צוזאַמענגערופען געוואָרען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די טראַמוואַי-אָנגעשטעלטע, אויף וועלכער דער פאָרזיצער פון דער פערוואַלטונג האָט אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען די אינטערווענצען און די ענטשפּרעכענדע אינסטאַנצען.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז אָנגענומען געוואָרען דעם שטרייק אָפּצולעגען ביז פרייטאָג, און אויב ביז דאַן וועט דער ענין נישט ערלעדיגט ווערען פּאָזיטיוו, וועט דער שטרייק אויסבערינגען אויסברעכען.

מיניסטער סקלאַדקאָווסקי איז נעכטען נישט געווען אין לאָדז.

(ב) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט דער אינערן-מיניסטער גען. סקלאַדקאָווסקי געזאָלט אַדורכפיהרען אַ סאַניטאַרע אינספּעקציע אין אונזער שטאָדט, לויט אָבער, ווי מיר דערוויסען זיך האָט מיניסטער סקלאַדקאָווסקי אין דער לעצטער מינוט דערפון רעזיגנירט און ער קומט פאָרלויפיג נישט קיין לאָדז.

וועגען דער אַמעריקאַנער הלואה אונטערהאַנדעלט מען נאָך.

(ט) היינט פאָהרט אַרויס קיין וואַרשאָ דער פּרעזידענט ושעמיענצקי, כדי אַדורכצופיהרען קאָנפערענצען אין פינאַנץ-מיניסטעריום און אין „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ-קראַיאָוועגאָ" וועגען דער הלואה פאַר לאָדז.

שטאָט-ראַט.

(מ) אויף דער דאָנערשטאָג'דיגער זיצונג פון שטאָט-ראַט וועט אויסגעוועהלט ווערען אַ נייער לאַווניק פון דער בילדונגס-אָפּטיילונג אויפ'ן אָרט פון לאַווניק קאָפּשינסקי, וועלכער האָט רעזיגנירט פון זיין אַמט.

שטעט-צוזאַמענפאָהר קומט נישט פאָר.

(מ) דער מאַגיסטראַט טיילט מיט, אַז די ידיעות וואָס האָבען זיך בעוויזען, אַז דעם 17 און 18 יוני זאָל פאָרקומען אין לאָדז אַ צוזאַמענפאָהר פון שטעטישען פערבאַנד שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט.

דעם 17 יוני קומט פאָר אין לאָדז אַ צוזאַמענפאָהר פון דאָקטוירים און שפּיטאָל-טוער.

„אַרט"
זאַכאַדניאַ 43.
אַרטיסטישער רעווי און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג מ. בראָדערזאָן

לעצטע וואָך!

היינט, דינסטאָג — 1 פאָרשטעלונג:
אָנהויב 9.45 אָוו., סוף 11.50
ווידערהאָלונג פון 7. פּראָגראַם א.נ.

יודישע טעכטערלעך

1. פּראָלאָג	6. קאַטאַרינאַ מאַלאַדיצאַ
2. יודישע טעכטערלעך	7. אַקרבן פון ראַדיאָ
3. שכנים	8. טראַ-לאַ-לאַ-לאַ
4. פּופּען	9. אַ פרייליכס
5. אַלבום	10. דזשוויזש-דזשעז

מיטוואָך, ד. 13-טן — 1 פאָרשטעלונג
לטובת אַ וואוילטעטיגען צוועק
אָנהויב 9.45 אָוו., סוף 11.50
הנחה-בילעטןאון פרייקאַרטען אונגילטיג

דאָנערשטאָג — 1 פאָרשטעלונג:
אָנהויב 9.45 אָוו., סוף 11.50

די קאַסע איז אָפען טעגליך פון 7 אָוו.
שבת—פון 1.30 נ"מ ביז 5 און פון 7 אָוו.

מאַגיסטראַט-בעאַמטער פערשפּילט אין קאָרטען 10,000 זלאָטיס שטאָטיש געלד.

(2) נעכטען האָט דאָס היגע קרייז-געריכט אונטערן פאָרזיץ פון ריכטער קאָלאָמסקי און ביי-זיצענדער אַרנאָלד און בלאָך בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען דעם מאַגיסטראַט-בעאַמטען, דעם 43-יעהריגען עמיל שטיינבערכער, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען מצר'ן היגען מאַגיסטראַט אין אַ דעפּראָודאַציע פון 10,000 זל.

אין אָנהויב 1927, איז שטיינבערכער אַנגאַזשירט געוואָרען אין היגען מאַגיסטראַט אין דער אָפּטיילונג פון די שטאָטישע - אונטערנעהמונגען אַלס בעאַמטער. זיין פונקציע איז געווען צו ערטיילען קאָנצעסיעס פאַר פערשידענע אונטערנעהמונגען און איינקאַסירען פערשידענע געלדער. די געלדער האָט שטיינבערכער געהאַלטען אין אַ בעזונדערע קאַסע און פון ציים-צו-צייט, אַז עס האָט זיך ביי איהם צוזאַמענגעקליבען אַ גרעסערע סומע, האָט ער זי געדאַרפט איינצאָהלען אין דער הויפּט-קאַסע.

דאָס לעצטע גראָד האָט שטיינבערכער אַביסעל פערנאַכלעסיגט און, אַז מ'האָט איהם אויפמערקזאַם געמאַכט דערויף, אַז ער שלעפּט צופיל מיט'ן אָפּגעבען די איינגעפלאָסענע געלדער, האָט ער זיך פערטיידיגט, אַז ער איז צופיל פערוואָרפען מיט אַרבייט און האָט נישט קיין צייט דאָס געלד אָפּצוגעבען.

אָנהויב יאַנואַר ה. י. איז שטיינבערכער געקומען צו זיין נאַטשאַלניק בערלינער און האָט זיך פאַר איהם מודה געווען, אַז עס פעהלט איהם אין דער קאַסע 10,000 זל., וועלכע ער האָט פערשפּילט אין קאָרטען.

די רעוויזיע, וואָס איז געמאַכט געוואָרען אויפ'ן אָרט, האָט בעשטעטיגט, אַז די לעצטע איינצאָהלונג האָט שטיינבערכער געמאַכט סוף סעפּטעמבער פון פערגאַנגענעם יאָהר און פון דעמאָלט האָט שטיינבערכער מעהר קיין געלד נישט איינגעצאָהלט און אויף דעם סמך האָט דער מאַגיסטראַט איהם אָפּגעגעבען צו דער פּראָקוראַטור.

אין געריכט האָט זיך שטיינבערכער מודה געווען, מאָטיווירענדיג זיין טאַט דערמיט, וואָס אַ לענגערע צייט איז ער געווען אַרבייטסלאָז, האָט ער זיך פערשולדיגט, אויסערדעם איז ער איינגעפאַלען אין נעץ פון אַ שפּילער-באַנדע און ער האָט ביי זיי דאָס געלד פערשפּילט.

נאָך אַ בעראַטונג האָט דאָס געריכט פערורטיילט שטיינבערכער'ן אויף איין יאָהר טורמע, אויסטיישענדיג דאָס איהם אויף פערבעסערונגס-הויז און צו בעצאָהלען דעם מאַגיסטראַט 10,000 זל.

מען גרייט זיך צו בויען די אַרבייטער-הייזער.

(מ) נעכטען איז אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזידענט ושעמיענצקי פאָרגעקומען אַ זיצונג פון קאָמיטעט צו בויען אַרבייטער-הייזער.

נאָך דעם רעפעראַט פון לאַווניק איזדעבסקי איז בעשלאָסען געוואָרען די אַרבייט ביים אויפבויען די אַרבייטער-הייזער אויף ווידזעווער פּאָלעסיע פונאַנדערצולעגען אויף 3 יאָהר. דער היינטיגער סעזאָן זאָל אינגאַנצען אויסגענוצט ווערען, ס'איז פאָראויסגעזעהען, אַז ביים בויען די הייזער זאָלען בעשעפטיגט ווערען 4,500 אַרבייטער.

דיין זאָל זיין!

אויפמערקזאַם פאַבריצירער פון קאַלטע געטראַנקען.

דער מלוכה'שער אַנשטאַלט צו פאָרשען די לעבענס-מיטעל-פּראָדוקטען מאַכט בעקאַנט די אויס-אַרבייטער פון לעמאָנאַד-קוואַס, זאָדע-וואַסער א.ד.ג. אָפּקיהלונגס-געטראַנקען, אַז בענוצען סאַכאַרין צום זיסען די געטראַנקען, אָדער סאַפּאָנין, עס זאָל אַרויסרופען אַ קינסטליך מיסירצן; דאָס בענוצען נישט קיין געקאָכט וואַסער א.ד.גל. שעדליכע זאַכען, וועלען שטרענג פערפאָלגט ווערען געריכטליך.

עס ווערט אויך געוואָרענט, אַז די מכשירים, אין וועלכע מען האַלט די געטראַנקען, זאָלען זיין געוויסט מיט'ן ריינעם ענגלישען צינק.

אין דעם געפרוירענעם טאָר מען נישט צומישען קיין מעהל, אָדער אַנדערע מיטלען, וועלכע מאַכען דאָס געפרוירענע געדיכט.

אין די פלייש-אַנשטאַלטען וועלען בעזונדער שטרענג פערפאָלגט ווערען דאָס פערפאַרבען פון נישט פרישע פליישען.

יודישע געליטענע פון דער ערד-ציטערניש אין בולגאַריען בעטען הילף

אין קהלה איז אָנגעקומען אַנ'אויפרוף פון צענטראַלען הילפס-קאָמיטעט צו שטיצען די געליטענע פון דער ערד-ציטערניש אין בולגאַריען. דער בולגאַרישער-קאָמיטעט בעט די קהלה-פערוואַלטונג צו פערשפּרייטען דעם דאָזיגען אויפרוף און זאַמלען געלד פאַר די געליטענע פון דער ערד-ציטערניש.

שילער אין מונדירען.

(ט) אין אָנהויב פון נייעם שול-יאָהר געהט אַריין אין קראַפט דער צוואַנג פאַר דער שול-יוגענד צו טראָגען מונדירען. פון דעם צוואַנג וועלען בעפרייט ווערען נאָר די שילער פון 8-טען קלאַס. גלייכצייטיג האָט דאָס בילדונגס-מיניסטעריום אויסגעאַרבייט אַ פאָרם פון איינהייטליכע לעגיטימאַציעס פאַר אַלע שילער פון די מיטעל-שולען.

Dr. med. URYSON
ספּעציאַל-אַרצט
פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85.
נעהמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 882

א שרעקליכער מאָרד.

דער 46-יעהריגער ווינצענטי ראַדוואַנסקי פון וואָלעסקאַ 6 און זיין בעקאַנטער, 20-יעהריגער יוזעף גורקער, אַדורכגעהענדיג דער גאַס זענען פון אומבעקאַנטע פּערזאָנען בעפאַלען געוואָרען און שווער-פערוואונדעט געוואָרען מיט מעסערס. גורקע'ן האָט מען אויף אַ שרעקליכען אופן צושניטען דאָס פּנים און צושטאָכען די ברוסט, ראַדוואַנסקי'ן ווידער האָט מען אויפגעשניטען דעם בויך, אַזוי, אַז די געדערים זענען איהם אַרויס, די אָנפאַלער'ס זענען נאָכ'ן אָנפאַל נעלם געוואָרען, בלויז אַ דאַנק דעם קרעכצען פון די פערוואונדעטע האָבען די שכנים פון די אַרומיגע הייזער אַלאַרמירט די פּאָליציי, וועלכע האָט ווידער, פון איהר זייט אַרויסגערופען די פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט ביידע פערוואונדעטע אָפּגעפיהרט אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל, וואו ראַדוואַנסקי איז, נישט קומענדיג צום בעוואוסטזיין, נאָך איינינע שעה געשטאָרבען.

די פּאָליציי האָט זיך ענערגיש גענומען אויסצופאָרשען דעם ענין, אַ דאַנק וואָס עס זענען פערהאַלטען געוואָרען די ברידער קאַזשמיערוש און וואַצלאַוו שוואַרץ פון זגערזשער 70, וולאַדיסלאַוו קראַווטשיק און סטאַניסלאַוו גאַברישאַק פון לאַגעווניצקאַ 38, אויף וועלכע ס'איז פערהאַן אַ שטאַרקער חשד, אַז זיי זאָלען האָבען בעגאַנגען דעם אָנפאַל.

דער דערמאָרדעטער האָט איבערגעלאָזען אַ פרוי מיט קינדער.

אַ כלה, אַ דראָשקע, אַ שלאָף ביי אַ פּאַרקאַן און אַ געגנב'עטער פּאָרטפעל.

(—) סטאַניסלאַוו באַרטשינסקי, פון פּאָרעמבין איז נעכטען געווען מלא-שמחה. צו דער שמחה האָט גורם געווען דאָס, וואָס באַרטשינסקי איז פּטור געוואָרען פון זיין כלה, וועלכע האָט פערברענגט ביי איהם אַ פּאָר טאָג און נעכטען האָט ער זי אָפּגעשטעלט אַהיים.

אַזאַ שמחה, פערשטעהט זיך, דאַרף מען בעגיסען און באַרטשינסקי האָט טאַקי אַזוי געטון. נאָכדעם, ווי ער האָט זיך אָפּגעזעגענט מיט זיין כלה, האָט ער געמאַכט אַ כוסה אויפ'ן ברייטען שטיינער און אַזוי, ווי געהן האָט ער נישט געקענט, ווייל די הייזער, האָט זיך איהם געדאַכטען, וועלען אויפ'ן אַרויפפאַלען און די ערד ציטערט איהם פּסדר אונטער די פיס, האָט ער גענומען אַ דראָשקאַרזש, אַז ער זאָל איהם אַביסעל אַרומפיהרען הינטער דער שטאָט, ביז די הייזער און די ערד וועלען זיך בערוהיגען.

אויף דער דראָשקע האָט באַרטשינסקי געכאַפּט אַ דרעמעל און עס האָט זיך איהם געחלום'ט בלויז גוטע זאַכען, אַזוי אַז עס איז איהם אַ שאָד געווען אויפצוכאַפּען פון די זיסע חלומות.

פאַרטאָג האָט באַרטשינסקי געפיהלט, ווי עפּיס אַ קאַלט ווינטעל גלעט איהם די האָר, ווען ער האָט זיך געגעבען אַ כאַפּאויף האָט ער דערזעהן, אַז ער ליגט ערגיץ נעבען פּאַרקען פון פּאַרק „ווענעציע".

אין תחילת האָט באַרטשינסקי געמיינט, אַז דאָס איז אַ המשך פון די פריערדיגע חלומות, ערשט, אַז ער האָט זיך געטאַפּט אין בוזים און דערזעהן, אַז זיין פּאָרטפעל איז איהם פערשוואונדען געוואָרען, האָט ער ערשט פערשטאַנען, אַז דאָס ביסעל איבערפאָהרען זיך האָט איהם טייער געקאָסט און, אַז נישט אַזוי בילינג קוסט אָן דאָס פּטור ווערען פון אַ כלה...

נייער פאלקסבלאט 136 דינסטאג, דעם 12 יוני 1928

פאבאר פון יאהרגאנג 1907.

(כ) מארגען דעם 13. יוני קומט פאר אין לאדז דער פאבאר פון די יונגעלייט, וועלכע זענען געבוירען אין יאהר 1907 און די יאהרגענג 1883 ביז 1904, וועלכע זענען נאך ביז איצט נישט געשטאנען פאר קיין פאבאר-קאמיסיע; די מיט „אדראטשעניעס" פון 1905 און 1906, ווי אויך די פרייוויליגע פון די יאהרגענג 1908, 1909 און 1910.

מארגען דארפען זיך פאר דער קאמיסיע נומער 1 (פאמארסקא 18) שטעלען די יונגעלייט פון 1907, וועלכע וואוינען אין 5-טען קאמיסאריאט און וועמענס פאמיליען-נעמען ס'הויבען זיך אן מיט די אותיות Re, S, T ביז Te.

אין דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2, (אגראראווא 34) דארף זיך מארגען שטעלען די געבוירענע אין 1906, וועלכע האבען „אדראטשעניעס" פון ארטי-קעל 35, וואוינען אין 4. קאמיסאריאט אויף די אותיות: A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, Ł.

צו דער פאבאר-קאמיסיע נומער 3 (זאקאנטנא 82) דארפען זיך היינט שטעלען אלע געבוירענע אין 1907, וועלכע וואוינען אין 6. פאליציי-קא-מיסאריאט אויף די אותיות C, D, E, F, G ביז Gle.

די אויבענדערמאהנטע דארפען זיך שטעלען פינקטליך 8 א זייגער מיט פערזענליכע דאקומענטען.

פערזאמלונג פון בעקער-מייסטער

נעכטען איז אין לאקאל פון בעקער-מייסטער-פעראיין פארגעקומען א בעריכטס-פערזאמלונג, אויף וועלכער דער פרעזעס פון פעראיין ה' פאזנאנסקי האט אפגעגעבען א בעריכט פון דער בעקער-מייס טער-קאנפערענץ, וועלכע איז פארגעקומען אין ווארשע, ווי עס זעהט זיך ארויס פון דערמאנטען בעריכט, איז אויף דער ווארשאווער קאנפערענץ אנגענומען געווארען א בעשלוס צו ווענדען זיך צו דער רעגירונג מיט א בקשה אפצולייגען דעם טער-מין פון מעכאניזירען די בעקערייען אויף א משך פון 5 יאהר, ווי אויך איז בעשלאסען געווארען צו אינטערוועגירען, אז די בעקערייען, וועלכע גע-פינען זיך אין קעלער-שטובען זאלען נישט גע-שלאסען ווערען.

הוספה-פאדערונג פון טריקא-טאזש-ארבייטער.

(2) די טריקאטאזש-ארבייטער האבען ארויס-געשטעלט פאדערונגען צו די פאבריקאנטען וועגען העכערען דעם ארבעטס-לוין אויף 15 פראצענט, אפהיטען די סאציאלע געזעצען ווי: 8-שעה'דיגער ארבייטס-טאג, אורלויבען, ארבייטס-שוץ פאר פרויען און מינדיעהריגע און אנערקענען די פאבריקס-דעלעגאטען. דעם טערמין אויף נאכגעבען די פא-דערונג האבען די ארבייטער פעסטגעשטעלט אויפ'ן 19. יוני.

אסתר ראזענבערג דארף זיך מעלדען אין קהלה נאך א בריף.

אין דער קהלה-קאנצעלאריע איז אנגעקומען א בריף פון אמעריקא פאר א געוויסע פרוי אסתר ראזענבערג. די פעראינטערעסירטע קען דעם בריף אפנעהמען אין די ביורא-שעה'ן ביים סעקרעטאר ה' נאדעל.

גארטען-פערוויילונג פון זשור-נאליסטען-סינדיקאט.

א כשוף'דיגע נאכט אין אנ'אויסטערליש-שעה-נעם אלטען פארק אונטער א בלישטשענדיגען הי-מעל פון מיליארדען שטערען און זילבערנעם שיין פון א בלאסער לבנה, צווישען ביימער בעהאנגע-נע מיט כינעזישע לאמפען, וועלכע גיבען צו די אלעיען אנ'עקזאטישען צויבער.

א כשוף-ריח פון בליהענדיגע ביימער און בלו-מען-בייטען, צויבער-קלאנגען פון מוזיק.

א רויש פון דעם זיך וויילענדיגען עולם, פאנטאסטישע אנציגער פון פיראטען און פיראטינס, ארלעקאנען און אנדערע מלאכי-חבלה.

געהיימניספולע שעפטשערייען, לאכעדיגע דו-נערען, שאסען פון געפעפנטע שאמפאניער-פלא-שען, בלומען, א קאנפעטיע-רעגען — דאס וועט זיין די זומער-פרעסע-רעדוטע, דעם 1-טען יולי ה. י. אין פארק פון העלענאוו.

העברעאישע קולטור-פראבלעמען.

אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאני-זאציע איז אונטערן פארזיץ פון ה' ש. לעוו פאר-געקומען א קאלעקטיווע העברעאישע פארלעזונג אי-בער די פראבלעמען פון דער העברעאישער קולטור און ערציהונג.

דער ערשטער רעפערירט אינזש. פ. לינדער, וועלכער רעדט ארום די רעכטליכע לאגע פון די העברעאישע פאלקס-שולען און גימנאזיעס און איהר איינפלוס אויף די ענטוויקלונג פון די שולען.

ה' ד"ר בערלאס רעדט וועגען דעם פראבלעם פון דער העברעאישער ערציהונג אין גלות.

ד"ר י. פרענקעל רעדט וועגען די אויפגאבען פון דער העברעאישער שול און וועגען די פליכטען פון דער יודישער געזעלשאפט לגבי דעם העברעאי-שען שול-וועזען.

גרויסער זיג פון לאדזער ספארט.

לאדזער רעפרעזענטאנץ בעזיגט ניו-יארק 6:0 (2:0).

נאך דעם, ווי די אמעריקאנער רעפרעזענטאנץ איז ארויס מיט א 3:3 רעזולטאט איז'ם קאמף מיט דער רעפרעזענטאנץ פון פוילען (וועגען וואס מיר האבען נעכטען מיטגעטיילט), איז געווען צו ער-ווארטען, אז די לאדזער רעפרעזענטאנץ וועט זיך געבען די מיה ארויסצוגיין פון מעטש מיט דער רעפרעזענטאנץ פון ניו-יארק מיט א בכבוד'דיגען רעזולטאט. ס'איז אבער קיינעם נישט איינגעפאלען, אז די אמעריקאנער וועלען אין לאדז ליידען אזא געוואלדיגע מפלה.

דער מעטש איז נעכטען פארגעקומען אויפ'ן „ד.א.ק."-פלאץ. 6 א זייגער בעווייזען זיך אויפ'ן פלאץ די אמעריקאנער. דער ארקעסטער שפילט דעם אמעריקאנער הימן.

די לאדזער רעפרעזענטאנץ איז בעשטאנען פון פאלגענדע שפילער: ראפאפארט, קאראש (טו-ריסטען) גאלעצקי, יאנלינסקי (ל.ק.ס) וויעלישעק, קעלאוויאק, פראנקיס (טוריסטען) יאנטשיק, ציל (ל.ק.ס), חערבסטרייך (ל.ט.ס.ג.) און דורכקאלקא.

דאס שפילען הויבען אן די אמעריקאנער אבער שוין פון דער ערשטער מינוט אן נעהט די איניציאטיוו איבער די לאדזער רעפרעזענטאנץ, וועלכע זיצט כסדר אונטער'ן טויער פון די אמע-ריקאנער. שוין אין דער דריטער מינוט פערפאסט לאדז א זיכערען מאמענט. לאדז ערצילט א גאנ-צע ריי קארנעטען, וועלכע ווערען אבער נישט אויסגענוצט.

אין דער 25-טער מינוט רייסען זיך די אמע-ריקאנער צום געגנערס טויער. דא אבער ווערט זייער צענטער אומגעווארפען. דער ריכטער דיקטירט א 11-מעטער-שטויס. די שטימונג איז א געדריקטע. דער עקזעקוטאר שיסט פעסט, אבער דער לאדזער טויערמאן ראפאפארט ראטעוועט מיט ערפאלג. די אפלאדיסמענטען און געשרייען הערען נישט אויף. אין דער 30 מינוט פערפאסט ווידער יאנ-טשיק א זיכערען מאמענט. ערשט די 31-טע מינוט ברענגט דאס ערשטע טויער, געשאסען פון פראנ-קוסטען.

דער לאדזער אנגריף פרעסט די אמעריקאנער, אבער א חוץ עטליכע קארנערען, פון וועלכע דער רעזולטאט איז אין דער ערשטער העלפט 1:8 פאר לאדז; (דאס בעווייזט די איבערוויכט, וואס די לאדזער האבען געהאט) קענען זיי גארנישט אויספרעסען". נאך איין טויער געלינגט נאך די לאדזער צו ערצילען אין דער ערשטער העלפט.

ס'האט זיך געדאכט, אז באלד ביים אנהויב פון דער צווייטער העלפט, וועלען זיך די אמערי-קאנער נעהמען צו דער ארבייט און וועלען דעם רעזולטאט ענדערען. ס'איז אבער געוועזען פונקט פערקעהרט. לאדז ווארפט אן א מערדערישען טעמפא. ציל רייסט כסדר דעם לאדזער אנגריף צום געגנער'ס טויער. שוין אין דער 1. מינוט ערצילט יאנטשיק דאס 3-טע טויער.

אין דער 3. מינוט פערגרעסערט הערבסטרייך דעם רעזולטאט אויף 0:4. די לאדזער לאזען דעם געגנער נישט קומען צום ווארט. ערשט אין 15. מינוט בעפרייען זיך די אמעריקאנער פון איבער-געוויכט, אבער זיי ערצילען בלויז עטליכע קאר-נערען, וועלכע ווערען נישט אויסגענוצט.

די גאנצע לאדזער מאנשאפט, (חוץ דורקא'ן, וואס אויף זיין ארט האט געדארפט שפילען סיגאל, און וועלכער איז איצט אין א גלענצענדער פארם) האבען געשפילט זעהר גוט. ראפאפארט, קאראש און גאלעצקי ראטעווען עטליכע שווערע אנגריפען.

אבער לאדז רייסט זיך ווידער צום שפילען, הערבסטרייך ערצילט נאך 2 טויערן אין דער 28 און 31 מינוט און דער רעזולטאט 0:6 פאר לאדז בלייבט ביז'ן סוף.

ריכטער — ה' האנקע.

די אמעריקאנער שטעלען מיט זיך פאר א זעהר מיטעל-מעסיגע מאנשאפט, אלע שפילער זע-נען גוטע גימנאסטיקער, בעזיצען גוטע טעכניק, שפילען גוט מיט'ן קאפ, און ווערען נישט געשוואַ-כען. שפילען ביז דער לעצטער מינוט, מיט'ן ווי-לען צו געווינען.

ס'איז צו בעוואונדערען, וואס די פוילישע רעפרעזענטאנץ האט קוים ערצילט א רעמי-רעזול-טאט, מיט דער אמעריקאנער רעפרעזענטאנץ, וועל-כערס שפילער סס זענען ס'רוב די שפילער, וואס מיר האבען נעכטען אין לאדז געזעהן.

מ. א—ן.

א גראנדיעזע שול-מאניפעסטאציע

לכבוד דעם 10-יעהריגען יובילעי פון דער בארכאוו-שול.

ווי ס'איז געווען פאראויסגעזעהן האט די יו-בילעאום פייערונג, וועלכע וועט פארקומען דעם שבת 10 אינדערפריה אין פילהארמאניע, לכבוד דער 10-יעהריגער עקזיסטענץ פון דער היגער באר-כאוו-שול, ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס ביי די ברייטע ספערען פון דער היגער יודישער בעפעלקערונג.

ווי מיר דערוויסען זיך גרייטען זיך טאקע די היגע קולטורעלע און פראגרעסיווע ארגאניזאציעס צו פערוואנדלען דעם יובילעאום פון דער ערשטער בארכאוו-שול אין פוילען אין א גראנדיעזע מא-ניפעסטאציע פאר דעם יודיש-וועלטליכען שול-וועזען.

אויך די שול-קינדער גרייטען צו א רייך פראג-ראם. ס'וועט אויסגעפיהרט ווערען אונטער דער רעזשי פון פעהיגען „אררט"-רעזשיסער מ. פולאווער „בום און דריידעל", בעארבייט פון ריכטער מ. בראדערזאן, מיט מוזיק-אילוסטראציע פון קאמפא-זיטאר העניך קאן. צו דער ראזיגער פיעסע גרייט צו ספעציעלע דעקאראציעס דער בעגאבטער קונסט-מאלער ש. בלום, וועלכער האט זיך קונה שם געווען מיט זיינע פארבענרייכע דעקאראציעס אין „אררט"-טעאטער.

ס'וועלען אויך אויסגעפיהרט ווערען א פיי-לישער איינאקטער „אניעס חלום". א חוץ דעם וועלען אויסגעפיהרט ווערען ריטמישע טענץ אונטער דער לייטונג פון תמר גוראלסקא און שוועדישע גימנאסטיק. דער שילער-כאר וועט אויפטרעטען מיט א רייך פראגראם פון יודישע און פוילישע לידער. ספעציעל צו דער פייערונג קומט צו פאהרען דער בעקאנטער רעדנער און ארבייטער-פיהרער, וויצע-פארזיצער פון דער יודישער שול-ארגאניזאציע אין פוילען, זרובבל.

ס'איז אהן ספק, אז די אנהענגער פון יודישען שול-וועזען און די פריינד פון דער בארכאוו-שול וועלען נישט אדורכלאזען די געלעגענהייט און וועלען מיט זייער אנוועזענהייט אויסדריקען זייער סימפאטיע פאר דער אין אונזער שטאט פאפולערע באראָ-כאוו-שול.

אויסערארדענטליכע פערזאמלונג פון „החלוץ המרכזי".

היינט 8,30 אוועגד קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אנ'אויסערא-דענטליכע פערזאמלונג פון די מיטגלידער מיט'ן אנטייל פון ח' ב. קאסטרינסקי (בריסק), מיטגליד פונ'ם צענטראל-ביורא פון „החלוץ המרכזי" אין פוילען.

א דארף-שרפה.

נעכטען האט אויסגעבראכען א שרפה אין דער מיהל פון יוזעף יאווארסקי אין דארף באלקאוו, לענטשיצער קרייז, וועלכע איז גענצליך אפגעברענט געווארען צוזאמען מיט די נעבען געביידעס. פאלי-ציי פיהרט אין דעם ענין אנ'ענערגישע אויספארשונג.

די בעסטע נאהרונג
אויף זומער פאר'ן קינד
איז 2 מאל אין טאג
די
שאקאלאד
Śmietankowa
Plutos
דאס גיט מעהר געזונד פון מילך, אייער פרוכטען און צוקער.

פארוואס נישט שעהן זיין דורך
זומער-שפרענקעלעך
און לעבער-פלעקען!
LESCHNITZER
קרעם און זייף
איז דער רעזולטאט פון לאנגיעהריגער קאסמעטיש-מעדיצינישע אונטערזו-כאנגען. די ספעציעלע פרעפאראטען העלפען אייך אויך פון די אונאנגענעהמע זומער-געסט בעפרייען. צו בעקומען אין אפטייקען און סקלאד-אפטעקעס.
קרעם 3.15, זייף 2.30.

היינט—לעצטער גאסטראל פון בעטי קעניג אין יודישן טעאטער.

היינט קומט פאר אין „פילהארמאניע" די לעצ-טע געזעגענונגס-פארשטעלונג פון דער בעריהמטער בעטי קעניג, וועלכע האט זיך מיט איהרע לעצטע אויפטריטען אין אונזער שטאט קונה-שם געווען ביים היגען טעאטער-עולם.

בעטי קעניג האט מיט איהר שפילען בעוויזען צוצוציהען א שפאנעל-נייעם עולם פאר'ן יודישע

טעאטער, וועלכער איז ביז איהרע גאסטראלען גע-שטאנען נאנץ ווייט פון יודישען טעאטער.

צו דער געזעגענונגס-פארשטעלונג ווערט גע-שטעלט די זעהר פרעהליכע קאמעדיע „סעמקע לץ" און צום שלום וועט בעטי קעניג, אויפטרעטען אין אדיווערטיסמענט פון איהרע נייעסטע לידער און טענץ.

בעטי קעניג פערלאזט אונזער שטאט און הערט פארלייפיג אויף צו שפילען צוליב איהר קראנקהייט, מיר ווינשען איהר א גליקליכע קוראציע אזוי, אז זי זאל, ווי אמשנעלסטען קענען צוריקקומען צום היגען יודישען טעאטער, וועלכעס דארף דאך אזוי נויטיג האבען אזעלכע פעהיגע און בעגאבטע אר-טיסטען, ווי עס איז בעטי קעניג.

די היינטיגע פארשטעלונג וועלען אויך בעזוכען די אמעריקאנער געסט — פארשטעהער פון די לאד-זער יאנגמענס, די ה"ה מאקס אבערמאן און סירני זינגער.

קבלת-פנים-אוונד פאר'ן רעדאקטאר פון יודישען „טעאטער-לעקסיקאן".

א גרופע יודישע ליטעראטען און שוישפילער האבען בעשלאסען איינצואָרדנען די קומענדיגע וואך אין „פילהארמאניע" א גרויסען טעאטער-אוונד לכבוד דעם רעדאקטאר פון יודישען טעא-טער-לעקסיקאן ה' זלמן זילבערצווייג.

דער אוונד וועט א חוץ א רעפעראט פון גאסט, וועלכער האט בעזוכט אלע גרעסערע שטעדט פון אמעריקא, קאנאדא און איירָאפע און האט פיל אינטערעסאנטעס צו דערצעהלען, ענטהאלטען אנ'-אמוזירענד פראגראם מיט'ן אנטייל פון די היגע און ווארשאווער ארטיסטישע און ליטעראַרישע כחות.

אין אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(2) מ. ליפיצ, (פיעטריקאווער 193), ע. מי-לער (פיעטריקאווער 46) וו. גראשקאווסקי (קאנ-סטאנטינער 15), ק. פערעלמאן (ציגעל-גאס 64), ה. ניעוויצראווסקי (אלעקסאנדראווסקא 37), ס. יאנקעלעוויטש (אלט-שטאט 9).

מעלדונגען.

אכטונג חברים—ות פון „החלוץ-המרכזי" (צעגעלניאנא 4).

היינט 8.30 אוועגד פינקטליך קומט פאר א אויסערארדענטליכע פערזאמלונג מיט'ן אנטייל פונ'ם חבר ב. קאסטרינסקי (בריסק), מיטגליד פון ציטטווויילינגען צ.ב. פון „החלוץ-המרכזי" אין פוילען. אלע חברים—ות ווערען אויפגעפאדערט צו קומען פינקטליך. 836 דער ועד.

האנטווערקער-פעראיין סעקציע לוין-וועבער, זאכאדניא 66.

אכטונג לוין-וועבער פון וואלענע טיבער

היינט 6 אינאווענט — א גרויסע פערזאמלונג פון די שטרייקענדע לוין-וועבער אויף פייפערס 13 מיט דעם טאג-ארדנונג: 1) בעריכט פון שטרייק 2) צוטיילונג פון דער פאראגנער ארבייט. 848

קריסט ערמאָרדעט זיין פאָטער
אוים ליבע צו אַ יודיש מיידעל.

די אַלטע יודישע שטאָדט פּרעסבורג, טשעכאָסלאָוואַקיע, קאָכט יעצט מיט אַ געהיימניספולער בלוטיגער פאַמיליען־טראַגעדיע.

הוגאָ שטאַמפעל, איינער פון די אָנגעזעהנסטע פּערזענליכקייטען פון פּרעסבורג, אַ בעקאַנטער שריפטשטעלער און רעדאַקטאָר פון דעם דייטשען „פּרעסבורגער טאַגעבלאַט", וועלכער איז אַג׳ איינענמיטער פון אַגרויסען ליטעראַרישען פערלאַג און פון דער אַקאַדעמישער בוכהאַנדלונג, איז דערשאָסען געוואָרען פון דער האַנד פון זיין אייגענעם זוהן קאַרל. געפיהרט צום מאָרד האָט דעם זוהן׳ס אייפערזוכט צו אַ יודיש מיידעל. די געשיכטע איז פאָלגענדע: אין איינעם פון די פאָרנעהמסטע הייזער פון פּרעסבורג האָט מען פּלוצים דערהערט דעם קראַכען פון רעוואָלווער שאָסען. מענשען זענען זיך צוזאַמענגעלאָפען אַרום דער וואוינונג פון דעם שריפטשטעלער שטאַמפעל, פון וואַנען מ׳האָט געהערט די שיסעריי, אינוועניג אַריינגעהען האָט מען נישט געקענט, ווייל אַלע טירען פון דער וואוינונג זענען געווען פערשלאָסען. פּלוצים האָט מען דערזעהן ווי דורך אַ פענסטער שפּרינגט אַרויס אַ יונגערמאַן מיט אַ רעוואָלווער אין האַנט. מען האָט גערופען פּאָליציי און אַז מע האָט אויפגעבראָכען די טיר פון דער וואוינונג האָט מען געפונען דעם שריפטשטעלער הוגאָ שטאַמפעל, 45 יאָהר אַלט, אין אַ טייך בלוט.

דער יונגער קאַרל איז אַוועקגעלאָפען אין דער פּאָליציי, האָט זיך אַליין איבערגעגעבען מיט דער ערקלערונג:

— אַרעסטירט מיך, איך האָב דערמאָרדעט מיין טאַטען!

האָט מען קאַרל שטאַמפעל, נאַטירליך גלייך אַרעסטירט, זיין פאָטער האָט מען אַוועקגענומען אין שפּיטאָל און די דאָקטוירים האָבען אויסגעפונען, אַז דער זוהן האָט דעם פאָטער אַריינגעשאָסען 3 קוילען אין לייב: איין קויל האָט צושמעטערט אַ פוס, אַ צווייטע קויל האָט אָפּגעריסען אַ האַנד און די דריטע קויל איז אַריין אין די לונגען. די דאָקטוירים צווייפלען צי עס וועט זיי געלונגען דעם דערשאָסענעם צו ערהאַלטען ביים לעבען.

עס איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז קאַרל שטאַמפעל איז אַריין צום פאָטער אין שרייב צימער מיט איהם עפּעס צו רעדען, אַריינקומענדיג, האָט דער זוהן בגנבה אַ דרעה געטון דעם שליסעל און די טיר איז פערשלאָסען געוואָרען. פאָטער און זוהן האָבען געפיהרט עטליכע מינוטען אַ היציגען געשפּרעך און דאַן האָט דער יונגער קאַרל אַרויסגעכאַפּט דעם רעוואָלווער פון טאַש און אויסגעשאָסען אויפ׳ן פאָטער. דער פאָטער איז גלייך אומגעפאַלען. קאַרל אָבער האָט זיך נישט צופרידענגעשטעלט ביז ער האָט אָבגעפייערט דריי שאָסען. הוגאָ שטאַמפעל איז געבליבען ליגען אין אַ טייך בלוט און קאַרל איז אַרויסגעשפּרונגען דורכ׳ן פענסטער, ווייל ער האָט פון גרויס אויפרעגונג נישט געקענט אויפשליסען די טיר.

אַז מען האָט קאַרל שטאַמפעל׳ן גענומען אויפ׳ן פערהער אויסצוגעפינען די אורזאַכע פאַר וואָס ער האָט ערמאָרדעט זיין פאָטער, האָט ער געענטפערט מיט אַ געהיימניספולער מינע:

— איך קען די אורזאַכע נישט ערקלערען.

— וואָרום קענט איהר נישט ערקלערען?

— עס איז אַ סוד.

— וואָס פאַר אַ סודות האָט איהר געהאַט מיט אייער פאָטער?

— איך קען דאָס נישט זאָגען.

— פאַרוואָס?

— ווייל עס האָט צו טון מיט אַ ליבע.

— האָט איהר נישט קיין חרטה וואָס איהר האָט דערשאָסען אייער פאָטער? — האָט ווייטער דער אונטערזוכונגס־ריכטער געפרעגט.

— ניין, איך האָב בנישט קיין חרטה.

— פּלאָגט אייך נישט דאָס געוויסען?

— ניין, מיין געוויסען איז רוהיג.

האָט מען שוין געהערט, אַז אַ מענש זאָל בעגעהן אַזאַ שרעקליכען פערברעכען צו ערמאָרדען זיין אייגענעם פאָטער און קיין געוויסענביסע נישט האָבען?

— מיין פאָטער האָט געמוזט שטאַרבען פאַר אונז ביידען איז נישט געווען קיין פּלאַץ אויף דער וועלט, איך אָדער ער...

קאַרל שטאַמפעל איז אַ סטודענט, און אַזוי ווי זיין פאָטער, דער רעדאַקטאָר, הוגאָ שטאַמפעל, איז געווען אַ רייכער און אָנגעזעהענער מאַן, האָט קאַרל געלעבט, ווי מען זאָגט, אויף אַ ברייטען שטייגער און פערשווענדעט גרויסע סומען געלד, וועלכע ער האָט גענומען ביים טאַטען.

קאַרל איז געווען אַן אָפטער גאַסט אין פערבאָטענע קלובען און אין פרעהליכע הייזער, וואו ער האָט פערשפּילט גרויסע סומען געלד אין „האַזאַרד". אַחוץ דעם האָבען איהם די ליבעס מיט שעהנע אַקטריסעס און אַנדערע לייכטזיניגע פרויען אָפּגעקאָסט אַ פערמעגען מיט געלד.

דעם פאָטער איז נישט געפעלען דעם זוהנ׳ס אויסגעלאַסענער לעבען, און עס זענען אָפט פאָרגעקומען שטורמישע סצענעס צווישען דעם טאַטען און דעם זוהנדעל אין דעם רעדאַקטאָר׳ס שרייב־צימער, אַזוי אַז יעצט האָט מען געמיינט, אַז קאַרל האָט ערמאָרדעט זיין פאָטער צוליב אַ קריגעריי וועגען געלד־אַנגעלעגענהייטען.

עס האָט זיך אָבער אַרויסגעשטעלט, אַז די אורזאַכע איז נישט די ריכטיגע.

די ריכטיגע אורזאַכע פון דעם שרעקליכען פערברעכען איז געווען אַ פרוי, אַ יודיש מיידעל, וועלכע האָט אין דער בלוטיגער פאַמיליען־טראַגעדיע געשפּילט אַ געהיימניספולע ראָלע. דער רעדאַקטאָר הוגאָ שטאַמפעל, איז געווען אַ קריסט. מאַנכע צייטונגען, וועלכע שרייבען וועגען דער טראַגעדיע, זאָגען אפילו, אַז שטאַמפעל שטאַמט אָפּ פון יודען, אַז זיין פאָטער, אָדער זיין זיידע, האָט זיך צוריק מיט פיל יאָהרען געשמד׳ט אויף זיכער אָבער ווייס מען דאָס נישט.

אין די לעצטע יאָהרען איז ביי הוגאָ שטאַמפעל געווען אָנגעשטעלט אַ יודיש מיידעל אַלס סעקרעטערין. און כאָטש שטאַמפעל איז געווען אַ פערהייראַטעטער מאַן, האָט ער אָבער אין געהיים געשפּילט אַ ליבע מיט דעם יונגען מיידעל.

דער געהיימער ראָמאַן צווישען דעם רעדאַקטאָר מיט זיין סעקרעטאַרקע האָט געפיהרט צו דעם, אַז זי האָט געבוירען אַ קינד.

עס ווייזט זיך אַרויס, אַז די שעהנע אַמאַליא האָט געהאַט אַ ברייט האַרץ. זי האָט אונטער די פלייצעס פון איהר באַלעבאָס, הוגאָ שטאַמפעל, אויך געפיהרט אַ ראָמאַן מיט זיין זוהן, דעם יונגען סטודענט קאַרל.

אַז אַמאַליאַ האָט געבוירען דאָס קינד, האָט הוגאָ שטאַמפעל איהר געגעבען אַ גרויסע סומע געלד, זי זאָל פאָהרען קיין אונגאַרען אין אַ סאַנאַטאָריום צו ערהאָלען זיך.

דאָ איז דערווייל צווישען דעם טאַטען און דעם זוהן אויסגעבראָכען אַ זעהר העפטיגע און פיינליכע אייפערזוכט־מלחמה וועגען דעם, ווער עס איז דער פאָטער פון׳ם קינד: דער טאַטע צי דער זוהן. דער טאַטע האָט בעשולדיגט דעם זוהן, אַז ער האָט ביי איהם אַוועקגענומען די געליבטע און דער זוהנדעל האָט בעשולדיגט זיין טאַטען, אַז ער האָט פערפיהרט זיין טייערע אונשולדיגע אַמאַליא. דעם אמת אָבער האָט קיינער פון זיי ביידען נישט געקענט דערגעהן.

די דינסטמיידעל אין שטאַמפעל׳ס הויז האָט עדות געזאָגט, אַז איינמאָל האָט זי אונטערגעהערט ווי הוגאָ שטאַמפעל האָט זיך געקריגט מיט זיין זוהן. זי האָט געהערט ווי איהר באַלעבאָס האָט געשריען:

— קאַרל, איך ראָט דיר מיט גוטען נישט צו טשעפּען זיך צו אַמאַליא.

— טאַטע, — האָט געענטפערט קאַרל אויך מיט אַ פּעכטיגער שטים, — טאַטע, איך ראָט דיר ווי אַ טאַטען, אַז דו זאָלסט נישט פערפיהרען מיט זיסע ריידלעך מיין אונשולדיגע אַמאַליאַ, וואָרים עס וועט זיין שלעכט...

— זיי שטום, דו לומפּ! — האָט געשריען דער טאַטע.

— שווייג דו בעסער, אַלטער בעל עבירה׳ניק.

און דאָס דינסטמיידעל דערצעהלט, אַז זי האָט געהערט דורך דער טיר ווי הוגאָ שטאַמפעל האָט אַ זאָג געטון צו זיין זוהן.

— נאַ.ושע דיר, ד וואָלטאַי! און עס האָבען אַ קלונג געטון צוויי פלאַם־פייערדיגע פעטש, מעהר האָט זי גאָר נישט געהערט, וואָרים אין דער זעלבער מינוט איז אָנגעקומען איהר באַלעבאָסטע פון איינקויפען פון מאַרק און אין צימער פון באַלעבאָס איז שטיל געוואָרען.

יעצט רעכנט מען, אַז אָט ביי אַזאַ סצענע פון אייפערזוכט־קריג צווישען דעם טאַטען און דעם זוהן, האָט דער זוהן דערשאָסען זיין פאָטער.

פּערפומען,
פּודערן,
קעלנישע און בלומען־וואַסערן
אַלע אַרט קאָסמעטיק
אינ־ און אויסלענדישע קויפט
זיך אַמביליגסטען אין דער
רעיעלסטער פּערפומעריע
:—: פון דער פירמע :—:
J. Drukier
11 Zawadzka 11
!!!
אַכטונג! איך עמפּפעהל פּערפום־עסענצען אין 36 געשמאַקען.
פאַר ענגראָסיסטען — ראַבאַט!

יודיש טעאַטער אין זאַל פילהאַרמאַניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
לעצטע געזעגנונגס־פאָרשטעלונג פון אונזער אַמעריקאַנער גאַסט בעטי קעניג.
היינט, דינסטאַג, דעם 12־טען, 9 אָוונד — קומט זיך געזעגנען מיט בעטי קעניג
לעצטע געזעגנונגס־פאָרשטעלונג. בעטי קעניג צום ערשטען מאָל אין
סעמקע רץ
אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון מייזעל. — צום שלוס וועט בעטי קעניג אויפ׳ן פערלאַנג פון פּובליקום טאַנצען און זינגען פון איהרע בעסטע קופּלעטען.
בעמערקונג: צו יעדען בילעט ווערט צוגעגעבען אַ פאָטאָגראַפיע פון בעטי קעניג מיט איהר גרויסען סוקסעס־קופּלעט „לאָמיר מאַכען אַ בייט"
ס׳נעהמען אַנטייל פרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. טענץ איינשטודירט פון טאַנץ־מייסטער ב. לייבאָוויטש. רעזשי: א. בעזמאַן. ביהנע־לייטער: מאַכאַראָווסקי. בילעטען אין פילהאַרמ.־קאַסע.

צווישען אַלפאָנסען, סוטענערען און גאַסען־פרויען.
דאָס בוך פון אַלבער לאָנדר, „אַ רייזע קיין בוענאָס־איירעס".

3) פון מ. אַשעראָוויטש.

אָט דערצעהלט אַלבער לאָנדר אין זיין בוך, אַז פאָהרענדיג קיין בוענאָס־איירעס האָט ער זיך אויף דער שיף געטראָפען מיט אַ גאַלאַנט געקליידעטען יונגען מאַן, וועמען מען האָט געקענט אָנעהמען אַלס אַ פערטרעטער פון אַ גרויסער פירמע. אָבער ווי עס האָט זיך שפּעטער אַרויסגעוויזען, איז ער נאָך געווען אַ פרויען־הענדלער און געפיהרט „סחורה" פאַר׳ן „צענטער"...

לאָנדר האָט זיך מיט איהם בעקענט.

„מיין נאָמען, — האָט יענער געזאָגט, — איז לויסיען קאַרלעט".

ביי אַ גלעזעל וויין האָט מען זיך צורעדט. דער שרייבער האָט איהם געזאָגט:

„ווי איך פערשטעה זענט איהר אַ מענש פון׳ם „צענטער", און איך"...

ער האָט איהם געוואָלט זאָגען ווער ער איז אָבער יענער האָט איהם נישט געלאָזט ענדיגען.

„איך ווייס ווער איהר זענט, — האָט ער געזאָגט, — איהר זענט אַ שרייבער, איהר פאָהרט קיין אַרגענטינע שטודירען דעם ווייסע־שקלאַפען האַנדעל. איך ווייס דאָס"...

דער שרייבער האָט געזעהן, אַז ער קען מעהר פון דעם קיין סוד נישט מאַכען, האָט ער צוגעגעבען, אַז דאָס איז אמת, און דערביי האָט ער געבעטען דעם גאַלאַנטען יונגענמאַן, אַז ער זאָל איהם בעהילפיג זיין אין זיין שטודיום אין בוענאָס־איירעס.

לויסיען קאַרלעט האָט איהם צוגעזאָגט און ער האָט געהאַלטען וואָרט. ער האָט דעם פראַנצויזישען שרייבער אין בוענאָס־איירעס אַריינגעפיהרט אין אַזעלכע קרייזען, אַז ער וואָלט אַליין זיכער אַהין נישט געקענט אַריינקומען. ער האָט איהם געוויזען דעם „צענטער" פון ווייסע־שקלאַפען האַנדעל, ער האָט איהם בעקענט מיט די „קעפּ" פון דעם האַנדעל, ער האָט פאַר איהם אויפגעהויבען דעם פאָרהאַנג פון איינער פון די שרעקליכסטע טראַגעדיעס, וואָס שפּילען זיך אָפּ אויף דער וועלט.

ביי די מעהרסטע פון אונז איז דער איינדרוק, אַז די אַלע פרויען, וואָס מען ברענגט קיין אַרגענטינע, ווערען פערפיהרט פון אַלפאָנסען און אַז קיין איינע פון די פערפיהרטע ווייס נישט אויף וואָס פאַר אַ צוועק מען נעמט זיי קיין בוענאָס־איירעס.

ווייזט זיך אָבער אַרויס, אַז עס איז נישט אַזוי. אין די אונטערזוכונגען וואָס דער פראַנצויזישער שרייבער אַלבער לאָנדר האָט געמאַכט, שטורענדיג דעם „צענטער" אין אַרגענטינאַ, ווערט פעסטגעשטעלט, אַז כמעט אַלע מיידלעך, וואָס מען האָט געבראַכט קיין בוענאָס־איירעס פון פראַנקרייך, פון רוסלאַנד, פון פּוילען און פון אַנדערע לענדער, האָבען געוואוסט אויף וואָס פאַר אַ צוועק מען נעמט זיי אַהין; עס איז פאַר זיי געווען גאַנץ קלאָר, אַז זיי וועלען דאָרטען דאַרפען זיין פּראָסטיטוטקעס; און דאָך זענען זיי אַהין געפאָהרען.

וואָס־זשע האָט זיי פאַרט געטריבען אַהין? מענשען, וועלכע האָבען נישט ליב זיך צו ברעכען די מוחות איבער פראַגען, וואָס האָבען מיט זיי פערזענליך קיין דירעקטע שייכות נישט. האָבען דערויף אַ פערטיגען ענטפער.

„אַזעלכע מיידלעך, — זאָגען זיי — זענען נישט קיין לייט."

די פראַגע איז אָבער אַ סך פערפלאָנטעטער, ווי מען שטעלט זיך פאָר. צי די מיידלעך זענען טאַקע נישט קיין לייטישע, אָדער זיי זענען יאָ לייטישע און מען האָט זיי פערפיהרט — דער ווייסע־שקלאַפען האַנדעל איז אַ געזעלשאַפטליכע מכה, וואָס האָט געקענט אַנטשטעהן בלויז אַ דאַנק דעם, וואָס זי האָט פאַר זיך געהאַט אַ גינסטיגען באָדען; די איצטיגע אָרדנונג, אין וועלכער מיר לעבען, האָט פאַר איהר דעם גינסטיגען באָדען געשאַפען. די אַלפאָנסען, די מעקלער, די אַגענטען און די אַנדערע פּאַראַזיטען, וועלכע ווערען רייך און לעבען זיך רייך ווי גראַפען און באַראָנען אויף דעם חשבון פון די מיידלעך, וועלכע פערקויפען זיך פאַר געלט — זיי האָבען בלויז אויסגענוצט די מעגליכקייטען, וואָס די איצטיגע געזעלשאַפטליכע אָרדנונג האָט פאַר זיי געשאַפען; זיי האָבען אויף זייער אייגענעם שטייגער און אויף זייער געמיינעם אופן אַריינגעטראָגען אַ סדר, אַ טאַלק אין דעם שמוציגען שטראָם, וואָס האָט זיך מיט אַזאַ אימפּעט צעגאָסען ווייט און ברייט; זיי האָבען דעם שטראָם פערקירעוועט אין דער ריכטונג, וואָס זיי האָבען געוואָלט; זיי האָבען פון דער שטאַרקסטער מענשליכער ליידענשאַפט געמאַכט אַ האַנדעל, אַ געשעפט, וואָס טראָגט אַריין שווערע מיליאָנען.

„פערגעסט נישט אויף קיין איין מאָמענט, — זאָגט אַלבער לאָנדר, מאַכענדיג דעם אויספיהר פון זיינע אונטערזוכונגען צום שלוס פון זיין בוך — אַז דער פונדאַמענט פון פּראָסטיטוציע איז הונגער. אמת טאַקע, ווען עס וואָלט אויף דער וועלט נישט עקזיסטירט אַזאַ זאַך ווי הונגער, וואָלט מען נאָך אַלץ געקענט געפונען פרויען, וואָס פערקויפען זיך כל זמן עס זענען פערהאַן מענער, וועלכע זענען בעלנים זיי צו קויפען; די צאָהל פּראָסטיטוטקעס וואָלט אָבער געווען מיט אַכציג פּראָצענט ווענינ־גער ווי איצט. עס וואָלטען געווען בלויז אַזעלכע, וואָס ווילען זיך פערקויפען, נישט אַזעלכע, וואָס מוזען זיך פערקויפען".

די אַלע מיידלעך, וואָס לאָנדר האָט געטראָפען אין די „הייזלעך" אין בוענאָס־איירעס, זענען געווען פון זעהר אָריכען שטאַנד. דער הונגער די נויט — דאָס זענען געווען די אורזאַכען, וואָס האָבען זיי געטריבען אַריינצופאַלען אין דער נעץ פון די אַלפאָנסען, וועלכע זוכען שטענדיג נייע „סחורה".

פון דעם געשפּרעך וואָס דער פּראָפעסאָר פון דעם בוך האָט געהאַט מיט אַ פרויען־הענדלער, מיט וועלכען ער האָט זיך געטראָפען אויפ׳ן וועג קיין בוענאָס־איירעס, קומט דאָס אַרויס קלאָר און דייטליך.

דער שרייבער האָט געפרעגט דעם אַלפאָנס ווי אַזוי ער האָט אַריינגענאַרט די יונגע שעהנע מיידעל, וועלכע ער האָט קיין בוענאָס־איירעס געפיהרט, האָט איהם דער אַלפאָנס געענטפערט, אַז ער האָט זי נישט פערנאַרט, אַז זי פאָהרט מיט איהם לויט איהר אייגענעם ווילען און אַז זי ווייסט אויף וואָס זי פאָהרט; און דערביי האָט ער איהם דערצעהלט ווי אַזוי זי איז אַריינגעפאַלען צו איהם אין די הענט אַריין:

ער איז געזעסען אין דרויסען לעבען אַ קאַפע־הויז, אין פּאַריז. דאָס מיידעל איז פערבייגעגאַנגען. זי איז געווען זעהר אָרים אָנגעטון, און אויף איהר פּנים האָט מען גלייך געקענט דערקענען, אַז זי האָט שוין לאַנג קיין ריכטיגען מאָלצייט נישט געגעסען. ער האָט זי צוגערופען, זי איינגעלאַדען אַריינצוגעהן מיט איהם אין אַ רעסטאָראַן.

אויף מאָרגען האָט ער זיך מיט איהר ווידער געטראָפען. זי האָט איהם דערצעהלט, אַז זי איז נישט געזונד. האָט ער זי גענומען צו אַ דאָקטאָר; געקויפט אַ קלייד און גענומען צורעדען, אַז זי זאָל פאָהרען. וואָרום וואָס וועט זי דאָ טון? דאָ איז זי קיינמאָל נישט זיכער מיט׳ן מאָרגענדיגען טאָג, דאָ איז זי אַ גאָר נישט. דאָרטען אָבער אין בוענאָס־איירעס, וועט זי עסען און טרינקען דאָס שענסטע און דאָס בעסטע און וועט זיין אַ „ליידי".

(פאָרטזעצונג קומט).

די שוועריגקייטען און מעגליכקייטען ביי דער גרינדונג פון אַ נייער רעגירונג אין דייטשלאַנד.

(ענדע פון 3־טע זייט)

ערדיגען רייכסטאָג האָט די לעצטע נישט געשפּילט קיין שום ראָל. זי האָט אינגאַנצען געהאַט 13 רעפּוטאַטען. זי איז די איינציגע בירגערליכע פּאַרטיי, וועלכע האָט פּראָפיטירט ביי די וואַהלען. זי האָט איצט אינגאַנצען 23 מאַנדאַטען, ד. ה. נאָר מיט צוויי ווייניגער ווי די דעמאָקראַטישע פּאַרטיי. אָבער די פּאַרטיי איז אַ מישמאַש, אַ פּאַרלאַמענטאַרישער כאַאָס און קיינער ווייס נישט אויב זי האָט אַ רעכטע אָדער לינקע אָריענטאַציע. גרויסע פּרעטענזיעס וועט זי נישט האָבען, אָבער איהר פעהלט אויך די טראַדיציע, די חשיבות אין לאַנד און אַחוץ איהר לידער דר. בערענט האָט זי נישט קיין איין פּערזענליכקייט פון אַ גרעסערען פערנעהם.

אין רייכסטאַג איז פערהאַן נאָך אַ פּאַרטיי, וועלכע וואָלט אפשר מסכים געווען אַריינצוטרעטען אין אַ לינקער קאָאַליציע. דאָס איז די בייערישע פאָלקס־פּאַרטיי. פאַר דער מלחמה האָט די פּאַרטיי בכלל נישט עקזיסטירט. זי איז געווען אַ טייל פון דעם קאַטוילישען צענטער. צווישען איהר און דעם צענטער האָבען זיך אָבער אַרויסגעבילדעט פּרינציפּיעלע חילוקים, וועלכע האָבען געבראַכט צו דעם, אַז אין דער צייט פון קריג און נאָך דעם קריג האָט זי זיך אָפּגעטיילט און געשאַפען אַן'איינענע זעלבסטשטענדיגע גרופּע. זי איז אַ סך רעכטער פון צענטער.

די רעכטע פּרעסע לעגט זיך אין דער לענג און אין דער ברייט, כדי בכלל מבטל צו מאַכען אַלע מעגליכקייטען פון אַ קאָאַליציע־בילדונג מיט דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע. בעזונדערס שאַרף איז געגען אַזאַ מין קאָאַליציע דער „בערלינער לאָקאַל־אַנצייגער“, וועלכע געהערט דעם בעוואוסטען גרויס־אינדוסטריעלען הוגענבורג. כמעט יעדען טאָג ווערען אָפּגעדרוקט מאמרים מיט עצות און התראות פאַר די בירגערליכע פּאַרטייען. דעם „לאָקאַל־אַנצייגער“ ווילט זיך, אַז די סאָציאַל־דעמאָקראַטען זאָלען פון זיך אַרויס בילדען אַ מינדערהייטס־רעגירונג. דאָס וואָלט געבראַכט צו איהר גיכער מפּלה און דער רעזולטאַט וואָלט זיין, אַז אי ןלאַנד וואָלט זיך שאַפען אַ בירגער־בלאָק געגען דעם גאַנצען סאָציאַליסטישען פליגעל. דער ראַדיקאַלער פליגעל פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע איז מיט דער פאָר־לעג מספים. ער איז בכלל געגען דעם, אַז מען זאָל צוזאַמען מיט דער פאָלקס־פּאַרטיי זיך איינשפּאַנען אין דעם מלוכה־וואָגען. דאָס איז אָבער אַ חלום. די סאָציאַליסטען וועלען קיינמאָל אויף אַזאַ שריט מרוצה ווערען, כל זמן אין זייערע רייהען געפינען זיך אַזעלכע פּראַקטיש אויסגעפּרובטע פּאָליטיקער, ווי די סאָציאַליסטישע מיניסטאָרען פון פּרייסען, ווי סעווערינג, הערמאַ ןמילער, ברייטשייד און אַנדערע.

די שוועריגקייטען זענען אַזוי גרויס. אין לעצטען אויגענבליק וועט מסתמא געבילדעט ווערען אַ רעגירונג אויף אַזאַ אופן, וועלכער וועט ראָססמאָל זיין אַ סיורפּריז. אַלע סמנים אין דער רגע זאָגען פאַר, אַז נאָר דורך אַן'אומגעוועהנליכען שריט וועט פערווירקליכט ווערען די נייע קאָאַליציע און די נייע רעגירונג.

ה. בראָר.

—:0:—

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ ענטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט“.

בלויז דערלאַנגען אַן'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון הײַנט, אין די אָנפראַגע [illegible]. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, [illegible] נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 7־טען יוני 1928

7545. דעמזעלבען.
וועגען פערלוירענעם דאָקומענט מוזט איהר קודם־כל מעלדען אין פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט און וועגען דער מעלדונג בעקומען אַן'ענטשפּרעכענדע בעשטעטיגונג, ווי אויך פּובליקירען אין דער אָפּיציעלער און אָרטיגער פּרעסע. וואָס שייך דער אונטערנעהמונג. קוים אַרבייט איהר נישט אַליין, נאָר מיט נאָך איין פּערזאָן, אַלץ איינס צו יענער איז אַ געדונגענער אַרבייטער אָדער אַ שותּף און וואו דער ווערקשטאַט געפינט זיך, צי אין אַ פּריוואַט וואוינונג אָדער אין אַ ספּעציעלען לאָקאַל, אַ פּאַטענט מוזט איהר אין אַזאַ פאַל אומבעדינגט אויסקויפען.

7546. Sz. Br.
פּרובט זיך צום ערשט ווענדען צו דער שטייער־מאַכט וועגען בעפרייען אייערע זאַכען פון דער זאַיענטשע פאַר פרעמדע שטייערן. אויב ס'וועט אייך נישט געלינגען ביי דער שטייער־מאַכט די מיספערשטענדעניש אויפצוקלערען, וועט איהר מוזען זיך ווענדען מיט דעם ענין אין געריכט.
פערקלאַגען אין אַזאַ פאַל מוזט איהר אַלע פעראינטערעסירטע: די בעטרעפענדע שטייער־מאַכט, דעם שולדיגען שטייער־צאָהלער א.אַ.וו.

5747. H. K.
געוויס איז דער פּראָצענט־פוס פון צינזען, וואָס איז ערלויבט צו נעהמען פאַר הלוואות, בעגרענעצט. אויב נעהמט מען מעהר פון דער געזעצליך־פעסטגעשטעלטער נאָרמע קאָן מען צוגעזוינגען ווערען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר ליכווע.

7548. „קאַלעקטוראַ“.
איינס מיט'ן צווייטען איז נישט געבונדען. איהר דאַרפט זיך ווענדען אין דער דירעקציע פון דער מלוכה־לאָטעריע אין וואַרשאַ.

4957. SZ. P.
ס'איז אַ פראַגע, צו איהר פאָהרט אַליין אָדער צוזאַמען מיט דער גאַנצער משפחה. אַזוי ווי דער וועג פון דער רייזע איז עמיגראַציע האָט איהר, אַליין פאַר זיך קיין שום שאַנסען נישט צו בעקומען פון דער מיליטער־מאַכט אַן'ערלויבניש אויף אַן'אויסלענדישען פּאַס. ס'בלייבט אייך נישט אַנדערש איבער, אויב איהר וועט אומבעדינג בעצווינגען אַרויסצופאָהרען ווי זיך בעמיהען וועגען בעפרייען פון מיליטער־דינסט אויפ'ן גרונד פון אָנגענומען פרעמדע בירגערשאַפט.

0557. ל. ש—ג.
דער הויז־ווירט האָט נישט קיין רעכט דאָס קינד אָפּצוגעבען אין אַ יתומים־הויז, און די שטוב־זאַכען אַרויסצוואַרפען, ווי עס דראָהט. נישט וויכטיג ווי אַלט דאָס קינד איז קוים וויל ער אונטערנעמען געוויסע שריט, מוז ער קודם כל צוזאַמענרופען אַ ראַדע־פאַמיליע דעמאָלט קאָן ער ערשט איינקלאָגען דעם אויסגעוועהלטען אַפּיעקון.

5157. אַ סעקרעטאַר פון פּראָפ. פעראיין.
די פעראָרדנונג פון מלוכה־פּרעזידענט פון 16 מערץ וועגען אַרבייטס־אָבמאַכען איז געווען פערעפענטליכט אין דזשענניק־אוסטאַוו נ. 35 דעם 23 מערץ. אַזוי ווי לויט'ן אַרט. 68 הויבט די פעראָרדנונג אָן צו פערפליכטען ערשט אין 4 חדשים אַרום, נאָך דער פערעפענטליכונג. ממילא קומט אויס, אַז זי טרעט אַריין אין קראַפט דעם 23 יולי.

5257. אַ לעזער פון בושעושינער 43.
ס'איז באמת אין זיינער צייט אַרויסגעגעבען געוואָרען אַזאַ צירקולאַר, אויפ'ן סמך פון וועלכען אַ געוויסער טייל פון 1901 יאָהרגאַנג איז פערהאַלטען געוואָרען נאָך אויף 3 חדשים און ס'איז זיי דערפאַר מאַרעכענט געוואָרען נאָך 1 איבונג. וואַרשיינליך וועלען די דערמאָנטע גרופּע רעזערוויסטען אויף די מיליטערישע איבונגען דאָס מאָל נישט גערופען ווערען.

5357. פרושינסקי.
5457. חיים געלבאַרד.
5557. אַ געטרייער לעזער פון יעראָזאָלימסקי־ג.
מעגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 4—8 מיטברענגענדיג די צייטונג.

צום פריהלינגס־סעזאָן
— קויפט איהר —
אַמביליגסטען
אָרטיגע און אויסלענדישע
קאָסמעטיק,
פּערפומען,
כעמיקאַליען
די פרישסטע מינעראַל־וואַסערן
און אַפּטייק־סקלאַר פון
מאַגיסטער־פּאַרמאַציע
K. Stock
19 Zawadzka 19
Telefon 41-02.

אַכטונג!
ספּעציעל פאַר אַפּרייזענדע
אין דאָרף!
בעזאָרגט אייך ביי אייער אַפּרייזע מיט אַ שאַכטעלע, וואָס ענטהאַלט נויטיגע מיטלען אַלס שנעל־הילף, ווי: יאָדינע, וואַטע, ווּאַלעריאַן־טראָפּען א. ז. וו. דער פּרייז פון די שנעל־הילף־שאַכטעלעך איז פון 2 זל. אָן.

פּרעסע־קאַטאַלאָג פון דער אַנאָנסען־ביוראָ „פּאַר“

ס'איז ערשינען דער פּרעטער יעהרליכער פּרעסע־קאַטאַלאָג פון דער פּויזנער אַנאָנסען־ביוראָ „פּאַר“. דער קאַטאַלאָג בעזיצט אַ רשימה פון אַלע צייטונגען אין פּוילען און פּוילישע צייטונגען אין פּוילען און פּוילישע צייטונגען אין אויסלאַנד. פערטיילט אויף 6 אָפּטיילונגען, ברענגט דער קאַטאַלאָג אין ערשטען טייל אַלע צייטונגען אין פּוילען לויט די וואָיעוואָדשאַפטען, אין דעם צווייטען טייל פּוילישע צייטונגען אויף דער פרעמד, 3־טער טייל — אַלע צייטונגען לויט'ן אַלפאַבעטישען סדר. אין 4־טען טייל גיט דער קאַטאַלאָג אַ רשימה פון שטעט אין פּוילען מיט אַ בעפעלקערונג פון איבער 3 טויזענד מאַן, אין 5־טען טייל — רשימה פון פאַך־צייטונגען, אין לעצטען — אַלע פרעמד־שפּראַכיגע אויסגאַבען. ווייטער ווערט צוגעגעבען אַ סך אַנאָנסען פון צייטונגען און אַן'אינטערעסאַנטע „צייטונגס־מאַפּע“.

דער קאַטאַלאָג נעמט אַרום אין אַלגעמיין 1933 צייטשריפטען, פון וועלכע אין פּויליש דערשיינען 1639, אין דייטש — 118, יודיש — 89, אוקראַיניש — 58, ווייס־רוסיש — 5. ענגליש — 4, און אויף פראַנצויזיש, ליטוויש און רוסיש - צו 3 צייטונגען. ס'ערשיינט אויך 1 איטאַליענישע אויסגאַבע. פון דער דאָזיגער אַלגעמיינער צאָהל פאַלט אויס אויף די גרעסערע שטעט: וואַרשאַ 410, לעמבערג — 165, פּויזען — 157, קראָקאַ — 147, ווילנא — 66, לאָדז — 59, קאַטאָוויץ — 54 און אַזוי ווייטער.

אויסער דעם ריין־סטאַטיסטישען מאַטעריאַל פערמאָגט דער קאַטאַלאָג אַ רייהע אויספיהרליכע אינפאָרמאַציעס וועגען די בעזונדערע פּעריאָדישע אויסגאַבען, ווי די ריכטונג, טיראַזש, גרויס, אַנאָנסען־פּרייזען אד"גל.

דאָס גאַנצע מאַכט אַ גוטען איינדרוק און איז זעהר זאָרגעוודיג בעאַרבייט, דעריבער איז דער קאַטאַלאָג אַ ווערטפולער געווינס פאַר יעדען סוחר און אינדוסטריעלער, וואָס געניסען פון דער צייטונגס רעקלאַמע. דעם קאַטאַלאָג קאָן מען בעקומען אין אַלע בוכהאַנדלונגען, ווי אויך אין די אָפּטיילונגען פון „פּאַר“ אין וואַרשאַ, קראָקאַ, קאַטאָוויץ, בידגאָשטש, טאָרן, אָדער אין דער צענטראַלע:
„PAR“ POZNAŃ Al. Marcinkowkiego 11.

דער טאַנץ אַרום גאָלדענעם קאַלב.

31) (ראָמאַן).

— אַן'אויסגעצייכענטער פּראָגראַם — האָט זיך סעסיל אָפּגערופען — איידער איך זעגען זיך מיט דיר, מוז איך דיר דערקלעהרען, אַז איך האָב זיך ענטשלאָסען אַרונטערצונעהמען די מאַסקע נאָר מיט דער האָפנונג, אַז די אָנוועזנהייט פון דער שוועסטער וועט נישט פערבלייבען אָהן ווירקונג אויף איהר ברודער. געדענק אָבער, אַז איך וועל בעווייזען ווידער צו פערבעהאַלטען זיך, כדי אַכטונג צו געבען אויף די טאַטען פון דיר און דיין שותּפ'טע. ס'קען געמאָלט זיין, אַז איך וועל ליידער נישט קאָנען אָפּווענדען אייערע פערברעכענס נאָר איך שווער זיך, אַז איך וועל זיך מיט כל הכוחות בעמיהען צו שיצען אַלע די, וואָס קענען ווערען אייערע קרבנות. אַלזאָ — זייט מיר שטאַרק, ראָבערט!

זיי זענען זיך פונאַנדערגעגאַנגען.

פון דעם מאָמענט אָן, ווען סעסיל האָט זיך ענטפּלעקט פאַר'ן ברודער, ווען זי האָט פון זיך אַרונטערגענומען דעם שלייער, וואָס האָט זי פערשטעלט פאַר אַלע, איז זי אינגאַנצען געוואָרען עפּיס אַן'אַנדערע.

איהר אויפפיהרונג האָט פערלוירען דעם רייץ און גלאַנץ, וואָס ס'האָט פערמאָגט די רעטעניש.

זי האָט נעמליך פערשטאַנען, אַז אַ פרוי איז אַ שוואַך וועזען, אַז נישט אַלע לאַסטען זענען פאַר איהרע פּלייצעס, ובפרט אַזעלכע, וואו מ'ברויך צו האָבען מעהר קאַלט בלוט, ווי געפיהל.

— אַך, ווען איך וואָלט געוועזן זיין אַ מאַנס פערשוין! — האָט זי מיט פּערדרוס צו זיך געטענה'ט.

אין עטליכע מינוט שפּעטער איז דער אויטאָמאָביל צוגעפאָהרען צו איהר ווילע.

סאַלאָמעאַ איז נאָך געווען אין סאַלאָן, און וויליאַם איז געזעסען ענטקעגען איהר.

ווען סעסיל האָט זיך בעוויזען, האָט זיך סאַלאָמעאַ אויפגעהויבען און מיט אַ שפּאָטישער, פעראַכטענדער מינע, האָט זי זיך געווענדעט צו איהר:

— מיר האָט שוין אָנגעהויבען צו ווערען לאַנגווייליג אין דער אָפּוועזנהייט פון אַזאַ טשיקאַווער פרוי, ווי איהר זענט. אַ צווייט מאָל, ווען איהר וועט מיר וועלען אָנטון אַ פערגעניגען, וועט איהר אַזוי גוט זיין אויסצוזוכען פאַר מיר אַן'אינטערעסאַנטערען מאַנספערשוינדעל... דער דאָזיגער וויליאַם איז אַ שטומע חיה, און קיין שום פרוי וועט נישט זיין ביכולת צו פערברענגען מיט איהם עטליכע אָנגענעהמע מינוטען.

סעסיל האָט גאָרנישט געענטפערט, נאָר ווענדענדיג זיך צו וויליאַמען האָט זי געזאָגט:

— לאָזט אונז איבער אַליין, וויליאַם.

וויליאַם האָט זיך געפאָלגט און איז אַרויסגעגאַנגען.

— — בנאמנות, — האָט סאַלאָמעאַ אָנגעהויבען — ווי איהר זעהט מיך לעבען, די קאָמעדיע, ווייזט זיך מיר אויס, האָט זיך שוין צו לאַנג פערצויגען. עס איז פאַר מיר אַ קנאַפּע הנאה נאָכצוגעבען אַלע אייערע קאַפּריזען. עס איז שוין גאַנץ שפּעט, און איך מיין, אַז עס איז שוין צייט מאַכען אַ סוף דערצו.

— ניין, — האָט סעסיל געענטפערט — נאָך נישט אינגאַנצען. איך האָב נאָך, אייגענטליך, צוויי ברירות צו פערענדיגען די קאָמעדיע, ווי איהר רופט עס: דער'הרג'ענען אייך, אָדער איבערגעבען אין די הענד פון דער פּאָליציי...

— נו, אוודאי!.. איך זעה דאָך, איהר זענט זעהר האָפּצודיג געשטימט! — האָט סאַלאָמעאַ אויסגערופען — מיט אייך איז שטענדיג פרעהליך צו פערברענגען!...

— איך האָב נאָר־וואָס גערעדט מיט מיין ברודער, אייער געליבטען, אָט מיט דעם שלימזל'דיגען שווינדלער...

— איהר זענט זעהר שטרענג צו אייער ברודער... אַ שווינדלער?.. און איהר, מיין טייערע ווער זענט?.. עפּיס געדענק איך, אַז ער האָט מיר טאַקי דערצעהלט, ווי איינע זיינע אַ שוועסטער פערנעמט זיך מיט פּראָסטיטוציע...

— דער דאָזיגער אומגליקליכער — האָט סעסיל פאָרטגעזעצט — האָט געהאַט אַ כח צו פערבינדען זיך מיט אַזאַ פרוי, ווי איהר זענט... עס איז דאָך נאָך אַלץ אַ בייז וואונדער פאַר מיר... און ער האָט אייך ליב, און זאָגט זיך אָפּ אייך אָוועקצוּוואַרפען...

— ווען איהר פרעגט פריהער מיין מיינונג וועגען דעם — האָט סאַלאָמעאַ איבערגעשלאָגען — וואָלט איהר געהאַט פערשפּאָרט צו מאַכען די גאַנצע רייזע. איך וואָלט אייך גענוי איבערגעגעבען, וואָס ראָבערט פיהלט צו מיר.

— און פונדעסטוועגען וויל איך, מאָדער איך, אַז איהר זאָלט אויפהערען מיט איהם צו לעבען.

— עהרען־וואָרט! אייך איז עס לייכט אַרויסצורעדען: איהר מאָדערט!.. מיט וואָספאַר רעכט מאָדערט איהר?.. ביז איצט זענט איהר געווען בלויז לעכערליך. היט זיך!.. איהר קאָנט ווערען לעכערליך...

— די גערעכטיגקייט...

— וואָס פאַר אַ שייכות האָט די גערעכטיגקייט מיט אונזער ליבע?.. איהר ווילט דווקא, אַז איך זאָל זיין די מערדערין פון איזאַק בערנ'ן... דאָס איז אָבער ביי אייך אַזאַ מאַניע פּונקט ווי אַלע אַנדערע אייערע מאַניעס... איך בין פּשוט אין כעס אויף זיך, וואָס איך האָב אייך געגעבען פערשידענע אויפקלערונגען... אָט, לאָמיר בעסער ענדיגען די גאַנצע נאַרישע געשיכטע... עפענט'ס מיר די טיר.

— ניין, נאָך נישט...

— עס איז דאָך לאַנגווייליג, צו אַלדי רוחות!

— האָט סאַלאָמעאַ אויסגערופען — איך בין שוין אַזוי אויך צו געדולדיג...

זי איז אַוועק צו דער טיר.

— נישט מאַכען אַ שריט ווייטער, וואָרום איהר בלייבט טויט אויפ'ן אָרט! — האָט סעסיל אויסגעשריגען.

— מאַכט טויט ווען איהר ווילט! און איך געה אַוועק...

סאַלאָמעאַ איז אַריבער די שוועל, און איז אַריין אין טונקעלען קאָרידאָר. די אַרויסגאַנג־טיר איז געווען פערשלאָסען.

זי האָט זיך צוריקגעקעהרט, און זיך צוזאַמענגעשטויסען מיט סעסיל'ן, וועלכע האָט זיך מיט אימפּעט אויף איהר אַ וואָרף געטון.

— איך וועל דיך ממית'ן!.. איך מוז דיך הרג'ענען! — האָט סעסיל געשריגען.

— נו, דער'הרגע שוין אַמאָל, משוגענע בריאה! דערהרג'ע!..

(פאָרטזעצונג קומט).

ZAGINIONE zostały następujące 2 weksle: 1) Weksel na sumę zł. 200.– Wystawca M. Sztobler, Białystok, żyro B. Blumenfeld, płatny 17./XI. 1928 r 2) Blanko-weksel na sumę zł. 200.– wystawca M. Arbast, Sokołów-Podlesk, zlecenie M. Mędrzycki. Powyższe weksle zostają unieważnione. Uczciwy znalazca zechce takowe zwrócić za wynagrodzeniem do **B. J. Goldberga Pabjanice,** Szeweka 4.

א קוואַליפיציִרטער
שטריקער
צו אַ שאַפּענהויזער זשאַקאַרד=מאַשין ווערט געזוכט אויף גוטע בעדינגונגען. צו ערפאַהרען ביי בייער, טראַוגוטאַ 10 (קרוסקאַ). 887

מלעטשאַרניע
ביים טעאַטער „GONG“ אין גאַרטען
16 צעגעלניאַנאַ 16
פריהשטיקען פון 7 אַ זייגער פריה ביז 12 אַ זייגער מיטאָג
a la carte מיטאָגען פּערשידענאַרטיגע וועגעטאַריאַנישע
a la carte אווענדברויטען
דער בופעט איז רייך פערזעהען מיט אַלערליי הייסע און קאַלטע מאכלים. אויסערסט ביליגע פרייזען.
לאָדעס 60 גר. אַ פאָרציע.
בעמערקונג: בלינצעס ווי אויך געפּרעגעלטע הערינג לויט אַמעריקאַנער אופן שטענדיג הפּט.

איך קויף און פערקויף
מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, נייי-מאַשינען, גאַרדעראָבען, טאַפּעצירען א.ז.וו. און צאָהל די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטשאַ 19 (דזיעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 815

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאַדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע צייהן- און מונד-קראַנקהייטען. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע צייהן. נעהמט אָן פון 9–7 אָוועגד. צו ביליגע פרייזען.

די לייה=ביבליאָטעק
א. נ. פון א. אייזענשלאָס,
וועלכע געפינט זיך אויף פּאָלודניאָווע 11, לינקע אָפ. איז טעטיג: מאָנטאָג און מיטוואָך פון 6–10 אָווענד און שבת פון 1–10 און פון 4–10 אָווענד. איינשרייבען קען מען זיך יעדען טאָג פון 6–10 אָוו.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און וועגערישע קראַנקהייטען; און ליכט-הייל אינסטיטוט. נעהמט אָן פון 4—7 אין אָווענד.

לעכער
מאַשינאָווע
ווערען אָנגענומען אויסצוניהען צו ביליגע פרייזען
ג. נאַרדמאַן
29 צעגעלניאַנאַ 29

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכקייט. נעהמט אָן פון 5–9 אָווענד

Dr. med.
Wolf Eychner
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 34-72
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּיעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכם. און דערהיים פון 6-8 אָוו.

עס ווערט געזוכט
מעדלעך
פון 14 ביז 17 יאָהר אין קנאָפּ-פאַבריק
פּיעטריקאָווער 167.

Męskie Gimnazjum Humanistyczne
Tow. Sz. O. i W. T. wśród Żydów
w Łodzi, Pomorska 46, tel. 6-64
אינטערנאַט = עקזאַמענס, לויט לעקציע=סיסטעם אין אַלע קלאַסען, דויערן ווייטער.
אָנמעלדונגען נעהמט אָן די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום פון 10 ביז 1 נאָכמ.
בעמערקונג: כדי צו בעעהרען דעם אָנדענק פון פערשטאָרבענעם דירעקטאָר אַ. שווייצער ווערט צום קומענדען שול-יאָהר בעשטימט ווערען צוויי אומזיסטע פּלעצער פאַר יתומים, אַבסאָלווענטען פון אַ פאָלקס-שולע. 883

GIMNAZJUM MĘSKIE
z prawami gimnazjów państwowych
L. SZAKINA
w ŁODZI.
18 PIOTRKOWSKA 18
ביטעס פון נייע שילער נעמט אָן די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום פון 10 ביז 12 פאַרמיטאָג.

כעמיש=באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע
מאַגיסטער נ. שאַץ
פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, ליכטען א. אַ. וו. אורין-אַנאַליז — 4 זל.

Dr. RÓŻANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. היילונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און יאָנטאָפאָרעז
Ozielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
נעמט-אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3-4 וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. A. MAZUR
אויערען, נאָז- און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע- און שפּראַך-פעהלערן (שטאַמלען א.ז.וו.)
האָט זיך איבערציגען פון נאַרוטאָוויטשאַ 44
אויף ווסכאָדניאַ 65, טעל. 66-01
(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).
נעהמט אָן פון 11.30 ביז 12.30 און פון 3–5 נאָכמ.

Dr. med.
E·Szereszewska
Wiśniowa góra, Willa Krenicera.
קינדער-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 10–11 פריה און פון 4–$5\frac{1}{2}$ נאָכמיטאָג.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך=דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערען קר.	10—11 2—3 7—6
ד״ר ראָזשאַנער	הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—2
ד״ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד״ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד״ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	$1-11\frac{1}{2}$ 5—6
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען.	5-4 זונ. 1—2
ד״ר חיינבערג	אינ. חקירה לונגען-קר.	11-1 $5\frac{1}{2}$—7
ד״ר מטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענסקי	צאָהן-ארצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-ארצט	9—2

צאָהן-טעכניק, בעלייכטונגען, קאָראָנען, פּלאָמבען א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען=אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער. אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג. וויזיט אין דער שטאָט.
ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט
פּרל. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוועגד

אַפּיאַנינאָ
ווערט געזוכט צו קויפען. אָפערטען אין דער אַדמינ. פון פאָלקסבל. אונטער A. K.

א געוועלב
מיט 2 צימערן און קוך איז פון זאַפאָרט איבערצוגעבען אויף נאַוואַרעט גאַס. צו ערפאַהרען גדאַנסקאַ 44, אין קאָלאָניאַל-געוועלב.

פערלוירען
געגאַנגען אַ רוסישער פּאַס מיט אַ ווויטשאַנג אויפ'ן נאָמען נאַנשעל לאַטערמאַן, ערויסגעגעבען אין ראַדאָם. אָפּצוגעבען מלינאַרסקאַ 28, לאַטערמאַן. 881

עס ווערט געזוכט
אַ פערזאָן וואָס בעהערשט די פּוילישע שפּראַך אין שריפט און וואָרט מיט לאַשאָן אַ געוויסער מעגליך מיט קאַסט. עס קען זיין אַ מאַנספּערזאָן אָדער אַ פרויענצימער. אָפערטען אין אַדמיניסטר. אונטער „געהילף“.

Dr. med.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציאַל-ערצט פאַר נירען, בלאָזען- און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אין אָוונד

נייעס! פעלדבעטען נייעס!
מיט ספּרענזשינעס
פון די נייעסטע ערפינדונגען מיט דער מאַרקע „Renoma“ זאָלט איהר אַלע פאָדערען.
הויפּט=פערקויף אין דער טאַפּעציר=ווערקשטעל
5 J. JACHIMEK 5
STARY RYNEK
פאַר די קוואַליטעט — לאַנגיעהריגע גאַראַנטיע!

אשרי אדם שומע לי!
לשקד על דלתותי יום=יום כי הולך בתום ילך בטח
און אַז די דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדאָווע זאַכען, זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
17 פּעטריקאָווער 17
דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52. יאַו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעס אַ פּוילען, אַפּעלאַציעס ציווילע און קאַרנע אָפּאָזיציעס, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען וועגען דירה און אוזשאַנדראַזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, זאַקטען דאַראָוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ, רעכט-קאָנסולענט.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

ד״ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	3—4
ד״ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	$12-9\frac{1}{2}$ 5-4
ד״ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכטס-קר.	12—1
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גמיטליכע קר.	$12\frac{1}{2}$—2
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12—1
ד״ר פליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—3
ד״ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פליכט-פּראַקטיק, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פּערלאַנג—וויזיטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמאַ און בלוט.
אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
ווי אויך אַ דענטיסטישער קאַבינעט.

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-ארצט	10—2 נמ.
ד״ר ראָזשינסקי סמאַראַפּאָלסקאַ	צאָהן-ארצט	3—7

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, פּלאָמבען א. אַ. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

אַבאָנעמענט-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אַפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער. פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
פאַר אַ מילימעטער-שורה: נאָכ'ן טעקסט—10 „ „ „ „ „ 15— „ „ „ „ 7 „
מיטען דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.